

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Konstnärlig examensarbete

Stella

Avsnitt ur roman

Författare: Lena Cyrús
Handledare: Kate Larson
Termin: HT16/VT17
Ämne: Kreativt skrivande
Nivå: III
Kurskod: 2KS10E

Tack
Till er alla.

Innehåll

1 ETT	1
2 TVÅ	12
3 TRE	14
4 FYRA	22
5 FEM	39
6 SEX	46
7 SJU	48
8 ÅTTA	55
9 NIO	57

1 ETT

Nere vid Hagaparken, intill Stockholms stads norra tull, råder ett lugn. Tystnaden är skrämmande. Skrämmande för den som ser tecknen på förändringen som nalkas.

Brunnsvikens vatten är novembermörkt och stilla. Det är inte lång tid kvar tills den är täckt av is, men nu ligger den öppen och ska snart röras upp. Och ljuset, det magiska ljuset är utan lekande skuggbilder Allt är tyst, kusligt tyst. Så tar en vindby tag i träden intill Drottning Kristinas paviljong. Blåsten sätter kronorna i rörelse. De få bladen dalar ner till marken. Vattnet sätts i rörelse, vågor slår upp mot strandkanten. Överallt börjar skuggan leka tafatt i månens sista ljusstrimma.

Fronten som blåst in kommer från norr. Med snö och isande vindar i sitt följe har den farit fram längs Europaväg fyra, utmed norra delen av landet, avtecknat sig likt ett V på himlen. Ett V som kännetecknar kollisionens rand mellan rådande varm och kall luftmassa. Fronten stannar inte upp i parken, parken var bara dess inkörsport. Nu far den vidare, sveper in mot staden. Med sitt efterföljande moln mörklägger den gator och byggnader, täcker det lilla ljus nattens timmar får från stjärnor och måne. Kylan har tagit sitt grepp om staden.

Den lilla ventilen på sovrumsväggen är stängd. Väckt av förändringens vindpust, väckt av sitt inre, slår Stella upp ögonen. Det är varmt i rummet. Hon för undan täcket.

Känner furugolvets under fotsulorna när hon går fram till ventilen. Lätt trycker hon till metallbrickan, haspen lossar, brickan ger med sig och följer handflatan hela vägen till spärren tar emot. In strömmar kall luft. Luften sveper fram längs armen, far vidare upp mot armhålan, in under linnet och kyler hela henne. Hon ryser till, skyndar tillbaka till sängen. Där finns värmen fortfarande kvar från hennes kropp.

Stella vill ha kontroll, tycker inte om att utmana sig, det är hon väl medveten om. Fyra dagar innan Alla helgons dag står hon vid arbetsbänken med Emma. Emma ska hjälpa till under höstlovet med att linda gravkransar. Emma är pratsam, ställer en mängd frågor; ”Stella är du gift? Vad heter han? Hur länge? ...” Precis när Emma fått svar på en fråga ställer hon nästa. I svaren framstår hennes liv enkelt. ”Ja, jag är gift.” ”Min man heter Johan.” ”I sjuutton år har vi varit gifta.” ”Vi har tre barn.” ”De heter Oskar, Markus och Linnéa.” ”Dom är sex, tolv och fjorton.”

Emma är naiv, lite rosenröd om kinderna, påminner henne om när hon själv var i den åldern. Fast hon var ett par år äldre när hon började arbeta i blomsteraffären.

”Stella, ger du mig den där.” Emma pekar på den största kotten i lådan.

Naturligtvis är Emma framåt också. Uppvuxen i storstan har hon fått lära sig att ta för sig. Själv var hon blyg som ung, men å andra sidan fanns inte behovet av samma vassa armbågar uppe i Kiruna.

Hemma i gruvstaden Kiruna, trettiofyra grader från polcirkeln, där januaridagarna är mörka som i gruvgångarna, sommarnätterna upplysta av solen, som aldrig går till vila, träffade hon Johan. Det var under en av hans flygningar. Flygplanet hade fått tekniska problem och han tvingades att stanna och invänta en reservdel. I svarta välputsade lågskor stod han vid avdelningen för böcker och tittade i en bok om Botticelli. En våg av välbehag rann genom hennes kropp.

Johan var medellång och slank. De klara ögonen var gröna, håret tjockt, päronblont. Hon upptäckte senare att när hon bar högklackat var deras huvuden i samma höjd, fast hennes hjässa bar ett mörkt, långt, lockigt hår, samma lockar Markus fått, i vilket han trasslar in sitt pekfinger, en vana ärvd av henne.

Många av hennes beteenden finns i Markus. Oskar är mer lik Johan. Två jägare på jakt efter spänning. Lekande lätt rör de sig fram, svänger med armarna. Hon vet att de i hemlighet tycker om sina kroppar. Allt som oftast går Johan omkring naken hemma. Det retar gallfeber på henne. Kläder och estetik är viktigt, men ibland blir hon irriterad på sig själv, sina egna strikta åsikter och fåfänga. Samtidigt, skönhet i tillvaron ska inte förringas.

I släkten finns ingen Linnéa är lik. Genövertföring kan ligga generationer bort, men i hennes familj går det inte att peka på några likheter och på Johans sida är spåren uppslukade av glömskan.

Emma har tystnat, koncentrerar sig på att sticka ståltråden i kotten i kransen. Det finns en kreativ ådra i Emma, hon har valt ut en mycket passande ljungkvist. Själv är hon klar med sin krans, lägger den på golvet och tar fram en ny stomme att börja med.

Hon vill bevara stämningen som väckts inom henne, stanna kvar i drömmar och förflutna nostalgiska minnesfragment.

I varsin brun skinnfåtölj satt de på hotellet där Johan tagit in. Brasan sprakade och knäppte. Hon var inte mer än nitton, skulle snart fylla tjugo. ”Ser du varelserna?” Det glänste i hans ögon. I elden framträdde gula, röda, blå formationer. Lågorna gav näring åt fantasin. Avslappnad och varm berättade hon om utflykterna tillsammans med Sten

till fjällstationen och om bäckens vatten de drack i handskålen. ”Vem är Sten?”, frågade Johan. ”Min bror”, svarade hon. Hon fick veta att han var ensam barn. Av hennes berättelse blev han upprymd, ville att hon skulle ta honom med. Det gjorde hon, varje gång han flög upp begav de sig på utflykter.

En gång hyrde han ett segelflygplan. De gled fram i luftrummet. Kebnekaise, ett naturens konstverk, tronade upp sig. Bergssidans grus och grå stenar övergick i vit snöklädnad. ”Känn hur Guds hand lyfter oss!” Han ropade fast ljudet nästan stod still omkring dem. Bara vindens kraft och rotorns rörelse hördes när den skar genom tystnaden. Termiken fattade tag i planet. Mätaren visade på tolv meter per sekund, planet bars uppströms, i vindens förutbestämda bana. ”Ser du renarna Johan?” Rädslan hon känt inför flygturen var bortglömd. Där nere i den gröna dalgången gick en flock och betade. Han släppte spakarna, slog ut med armarna och utbrast; ”Sverige är fantastiskt!” Den dagen kommer hon aldrig att glömma.

”Jag tycker om ditt utseende Stella.” Han förde pekfingeret över hennes ögonlock, runt ögat, drog ut en strimma ur håruppsättningen, rullade den runt fingret, formade det redan lockiga håret, till en korkskruv. De satt på Nybergs café. Hon drack te, han kaffe. ”Du påminner mig om någon.” På bilden han visade henne satt en ung kvinna, lika mörkhårig som hon och med samma lockar, men ögonen var bruna. Det var hans mamma.

Fotografiet var taget innan Johan föddes. Två veckor fick de tillsammans. Livets rondell brast utan förvarning, utan hint. Blodet pumpade ut när hon sov och kvävde hjärnan. På morgonen var hon borta. Berättelsen tog henne hårt, berörde henne och hon började gråta, men det var bara början. Det fanns mer att berätta.

”Pappa var pilot, arbetade i Flygvapnet. Ibland tog han mig med till Bromma. Vi hyrde tvåsitsiga Pipers; Warriors, Tomahawk, flög in över innerstan, ut över vattnet, över skärgårdens alla öar.” Han berättade det med ett leende som avtog. Vid det slitna bruna köksbordet, samma bord de äter frukost vid varje morgon kom beskedet. Två officerare underrättade hans farmor. Olyckan inträffade under en övning. Oglamoröst. I haverirapporten löd orsaksförklaringen; den mänskliga faktorn. Johan var elva. Det var bara hans farmor som fanns kvar.

Fin och rak i ryggen, satt farmor i kyrkbänken, ensam, stolt, utstrålade värdighet och styrka, en rörande scen. På brudens sida tornade, bänkrad efter bänkrad upp sig, ett hav av mörka huvuden. Många hade rest ner för bröllopet.

Farmor, Johans älskade farmor. Då hade förfallet ännu inte börjat, inte vad de sett, men det skulle inte dröja länge.

När hon stänger och låser är hon nedstämd. Promenaden genom Vasaparken gör henne visserligen gott.

Barnen sitter framför varsin skärm. Linnéas ljusa hjässa sticker upp bakom soffryggen. Barnkanalen visar tecknat. Pojkarna spelar dataspel. Hon lyfter Markus ena hörlur, ”var är pappa?”

”Jag vet inte”, svarar han.

I köket syns inga spår av middag. Synen gör henne besviken. Hon öppnar kylskåpet, tar fram köttfärsen. Det slumrande djuret i henne börjar vrida på sig, reser sig på rangliga ben, skakar pälsen så att ett sandmoln fördunklar det som i dimma. Hon tycker inte om när Johan inte tar sitt ansvar. Frihetsälskande Peter Pan. Maten kommer att stå på bordet alldeles för sent. Djuret tvingar hon tillbaka. Det går runt i cirklar och lägger sig tillrätta igen. Tankens kraft är hon väl medveten om. Det är så lätt att falla dit, låta negativa tankar dränera henne, det finns säkert en förklaring. Hon försöker återkalla stämningen hon kände när hon arbetade med kransarna.

Johan hade redan hunnit med en rad förhållanden innan de träffades, det förstod hon. Liket ett bi sökt sig från blomma till blomma med svävande känslor, glödande mer av vilja till förändring och engagemang för stunden, än för att finna långvarig kärlek. Vad fick honom att stanna hos henne, eller snarare ta henne med?

När hon kom med honom till Stockholm tog livet fart, pulsen, rytmen, hastigheten, ökade. Hon var förälskad, var ett med allt. Sorgfri i åldern mellan ungdomstid och vuxenliv. Lägenheten, den han vuxit upp i, bar på ord hon aldrig hört; köksingången, pigkammaren, dubbletten. Lägenheten, nomaden Johans fasta punkt i vilken hon kom att ingå. Hon blev gravid.

”Jag känner mig inte mogen”, sa han förbryllad.

”Det kommer att gå bra, tillsammans kommer vi att klara det.”

”Men det finns ingen returneringsrätt, ingen ångervecka, som med...”, han såg sig om i rummet, fäste blicken på stereon, ”en musikanläggning”.

Hon insisterade, har vi försatt oss i detta får vi minsann fullfölja det.

Han var till slut tillmötesgående, gjorde henne till viljes. Tre gånger. Nu, nitton år efter att de träffades första gången, står hon här i farmors gamla kök och förbereder middagen.

Hon dukar bordet för fem. Man vet aldrig, rätt vad det är kommer Johan in genom dörren.

Ofta hör hon: ”att vara en förstående kvinna leder inte till förändring. Det är som att begå brott mot sig själv, mot kvinnan”. Det är bara det att hon ryggar för förändring. Visst, ibland kan hon känna sig alltför hänsynstagande, ja nästan uppoffrande, men hon väger alternativ i vågskål och vill inte ta död på Johans sorglösa spontanitet. Hon tycker om främlingen som uppvaktar henne. Innerst inne bejublar hon frustrationen han väcker när han sätter tillvaron på sin spets, får hennes så obändiga jag att skakas om, kapitulera. Obotliga romantiker, det är deras kitt.

”Kom och ät”, säger hon till Linnéa och ropar på pojkarna. Markus och Linnéa kommer. Efter en stund får hon gå och hämta Oskar.

Förklaringen Johan kommer med får hon senare på kvällen.

”Jag tog en öl med Martin.”

”Klockan tre på eftermiddagen!”

”Klockan var inte tre utan fem, men vad spelar det för roll.”

”Och du hade inte en tanke på att barnen skulle ha mat?”

Han bryr sig inte om att svara, säger istället, ”äntligen kommer kanske min chans att få jobb som pilot.”

”Tror du verkligen det.”

”Ja, varför inte.” Han ler. ”Martin verkar positiv. Hans kollega kommer att gå till SAS, fick han veta i veckan.”

De sitter i soffan med levande ljus framför sig. Lågan fladdrar, ljushållarna bildar gröna ringar på duken. Han sträcker sig efter nötterna.

”Nu kommer min tur.” Det krasar när han tuggar. ”Jag är så less på att tanka flygplan, du anar inte. Dessutom är Net Jet ett bra företag.”

Han smeker henne på benet, pratar på. Hon lyssnar halvhjärtat. En stunds vila, lugn och ro. Dagens uppdämda sipprar sakta ur kroppen. Vägörande kvällsstunder. Katten spinner. Men efter en stund pockar morgondagens göromål på.

”Jag måste gå och lägga mig”, säger hon. ”Vilken tid börjar du i morgon?”

Han bläddrar i sin flygtidning, svarar halvt frånvarande, ”jag har det långa kvällspasset”.

Stella är på väg till arbetet. Som vanligt nickar hon till farbrorn med tidningen under armen. De har gjort det till en vana att hälsa på varandra. På långt håll kan hon se skylten, Lundqvists blommor, bröllopsgåvan till Anna-Lisa och Henry från Anna-Lisas föräldrar. De vita snirkliga bokstäverna kontrasterar fint mot den gröna botten. För mer än fyrtio år sedan sattes skylten upp, efter att Anna-Lisa och Henry träffats i Kristianstad. Henry utbildade sig till florist på blomsterskolan i Norrköping. På lovet arbetade han i Anna-Lisas familjs handelsträdgård. I de stora växthusen, fyllda med tagetes, petunior och silverek, började drömmen gro om en egen butik. I dag är drömmen verklighet.

Framme vid dörren låser hon upp, böjer sig efter reklamen innanför dörren och går ut på lagret där hon lägger högen på bordet och ställer ifrån sig väskan innan hon går tillbaka ut i butiken. Hon lirkar fram strömkontakten till montern, sticker den i vägguttaget. Lysrören blinkar frenetiskt, stillnar först när hon drar i tredje snöret till strålkastarna. Vid pulpeten rättar hon till korten, tänder bordslampan, sist tänder hon taklampan.

Genom skyltfönstret ser hon Anna-Lisa komma gående uppe i backen. Hon väntar in henne och öppnar dörren.

”God morgon Stella”, säger hon och tar två steg in, stannar upp och låter blicken scanna av affären.

”God morgon”, svarar Stella

De tar samtidigt av sig kapporna. Stella sätter på sig sitt gröna förkläde och sträcker över det blå till Anna-Lisa. Bandet runt hennes midja hamnar strax under bysten. Med vaggande gång börjar Anna-Lisa bära fram snittblommorna från kylrummet.

”Vill du att jag tittar igenom krukväxterna”, frågar hon.

”Ja gör gärna det”, svarar Anna-Lisa.

Stella fyller upp vattenkannan och går ut i butiken och går igenom krukväxterna.

När Anna-Lisa burit ut alla snittblommor tar hon sig an rosorna. Hon lägger en bunt av de röda rosorna på bänken och börjar arbeta snabbt och effektivt, kniven far varsamt fram längs stjälkarna. Blad, taggar, stjälkstumpar faller ner, likt snöflingor, längs hennes kropp och täcker golvet där hon står. När Stella är klar med sitt ställer hon sig bredvid Anna-Lisa och börjar även hon tagga rosor.

Dörrklockan ringer.

”Jag tar det.” Stella lägger ifrån sig kniven och rosen på bänken och går ut i butiken.

Paret Lundqvist är väl insatta i hennes liv, de får ta del av hennes dagliga bestyr. Hon vet hur de i år väntat på barnbarn, som nu äntligen kommit. Hon läser i dem sin egen framtid, det kroppsliga förfallet, krämporna efter mil på hårt marmorgolv. Det är genom deras förståelse och välvilja hon får dagarna att gå ihop.

Emma kommer sent. Förklaringen hon ger känns uppdiiktad; ”busschauffören stannade inte”. Hon kunde gott ha ringt på vägen, då hon bor ända borta i Vällingby, men i stället för att påpeka det räcker Stella henne förklädet. ”Här sätt på dig det så börjar vi.” Anna-Lisa kommenterar inte heller det hela, men har naturligtvis full uppsikt på vad som försiggår.

Plötsligt frågar Anna-Lisa, ”Stella skulle du kunna åka med Henry till Partihallarna i övermorgon?”.

De har i alla år åkt själva. Anna-Lisa svarar för inköpen, Henry står för det konstnärliga. Men nu med alla barnbarnen vill Anna-Lisa spara sin ork och tid för att lägga den på dem i stället. Stella själv är inte intresserad av ekonomi, avskyr att göra affärer, men hon kan siffror, det räcker, säger Anna-Lisa, som på sista tiden bett henne åka med Henry, med förmaningen att ”hålla ett öga på honom.”

Nästa dag kommer inte Emma. Hon har slutat. Arbetet blev för tungt. I stället hjälps Anna-Lisa och Stella åt med kransarna. ”Dig har man alltid kunnat lita på Stella”, säger hon. ”Du är plikttrogen.” Stella väljer att stanna vid att ta det som en komplimang.

På eftermiddagen säger Anna-Lisa, ”gå du, jag klarar mig sista timmen”.

”Tack!”, svarar hon, tar av förklädet och skyndar iväg.

Eftersom hon kom iväg tidigt passar hon på att gå och handla. Klockan är bara fem, när hon går med sina matkassar längs Frejgatan, men mörkret har redan för flera timmar sedan bäddat in staden i en lågmäldhet.

Människorna runt omkring henne går hopkrupna, inbyltade i lager av kläder, blickarna är riktade ner i backen och precis som hon försöker de stänga ute den genomträngande kylan nordvinden för med sig.

Mellan husfasaderna gungar de äggskalsvita gatlyktorna fram och tillbaka i sina vajrar. Regnet piskar i en vertikal riktning ner i gatan och gnistrar till i ljusskenet.

Hon ska korsa Upplandsgatan, men får vänta in buss 40, som kommer med hög fart. Hon har företräde som gångtrafikanter, men för busschauffören, upptagen av

stadens rytm och en pressad tidtabell, finns ingen tid att vänta in någon som inte tydligt visar att den ska passera, så han kör, trots att hon står där vid trottoarkanten.

Hon vill hem till barnen.

Nästa dag hämtar Henry upp henne kvart i fem i korsningen Odengatan Upplandsgatan. Det är få bilar i rörelse. Framme vid den avlånga gula tegelbyggnaden backar han in vid lastkajen. Blomstertjänst står skrivet på plankan han backar mot.

Inne i hallen är aktiviteten i full gång. De går och tittar sig omkring. Henry hälsar på andra blomsterhandlare. När de skapat sig en blid av vilka varor som finns inne plockar de på sig det de behöver.

”Titta Stella!” Henry håller upp en bunt karmosinröda gerberor. ”Vad tror du om de här till kistdekorationen?”

Hon påminner sig om jordfästningen i Solna på eftermiddagen. Beställningen är både på kistdekorationen och på ett par kransar. Henry ska åka direkt till kyrkan när han skjutsat henne och varorna till affären. Nu riktigt lyser det om honom där han står med de vinröda blommorna i famnen, som i kontrast till hans silverfärgade hår gör ett vackert intryck. I fingrarna kliar säkert skaparentusiasm.

Och här ska hon agera, se till att han inte gör några ”tokköp”, få honom på andra tankar. Anna-Lisas ord kommer upp i huvudet, ”det är viktigt att inte få något svinn, blommorna som lever på sista svängen ska användas till kistblommor, där gör de sig bra under sina sista levnadsdagar. Efter ceremonin kommer de ändå bara att brännas. Nya fräscha blommor just inkomna med flyg och långtradare står länge, de ska säljas och kunderna blir nöjda, kommer tillbaka”, så hon säger, ”du vet vad Anna-Lisa tycker”.

”Vi behöver inte säga något till henne”, svarar han pojkaktigt.

De kommer att gå back om de använder gerberan, marginalerna är för små. Ändå har hon inte hjärta att ta ifrån honom glädjen, försöker i stället att köpslå med försäljarna, men eftersom det inte ligger i hennes natur att pruta, känns rent obekvämt, lyckas hon inte speciellt bra.

Tillbaka i affären plockar de in blommorna från bilen. Henry åker så fort de är klara, lämnar henne ensam. Paket för paket tar hon rätt på. Hon börjar med nejlikorna, väljer en passande vas, tar ner den från hyllan, fyller den med vatten och snittar stjälkarna. När nejlikorna är klara går hon ut med dem och övergår till

krysanthemumen. Sist plockar hon upp rosorna. Hon sätter på den lilla kastrullen på kokplattan. När de är klara för hon ner stjälkarna i det kokande vattnet. Efter lunch river hon tidningar. Hon tycker om den sysslan, fastnar allt som ofta med någon intressant artikel, skummar igenom den eller stoppar den i fickan, för att läsa den vid ett senare tillfälle.

Arbetsdagen är slut, hon kommer fram till porten, slår in koden, den lilla gröna lampan på dosan blinkar till. Flitiga Lisorna i fönstret på andra trappavsatsen behöver vatten, hon tar ett stadigt grepp om nästa ledstång, med andra handen gräver hon i väskan efter nycklarna.

Det står ett par svarta skor i hallen. Fotinläggen har ett konstigt mönster med guldtext. Hon känner inte igen dem. Hon försöker stilla andfåddheten och lyssnar, vem är på besök? Johan säger något. De sitter i köket. Han låter upphetsad. En annan mansröst bryter in med stark överröstande stämma, ”det var inte enda gången”, så följer ett långt utdraget skratt. Hon kan riktigt höra de ljudliga andetagen mellan intervallerna. Hon tar ett par steg närmare för att höra bättre. I lite dovare tonläge säger den främmande rösten. ”När vi var i Uleåborg fick han den geniala idén att vi skulle tömma planet, han hade en teori om att flaskorna kunde frysa under natten. Jag försökte förklara att under alla mina år hade jag aldrig varit med om något liknande, men Wolfgang insisterade, han är så minutiöst noggrann. Han ringde OP och där i Portugal målade någon idiot fan på väggen, såg antagligen ett scenario med sprängda burkar och spruckna flaskor framför sig, efter Wolfgang gått på som han gjort.” Rösten pratar på. ”Det hela slutade med att vi fick tillgång till ett rum, någon slags skrub. Det tog nästan en timme att bära ut allt och då hade vi två snygga blondiner till hjälp. Vi bar och bar, det tog aldrig slut, kallt var det också. Du kan själv tänka dig, back på back, champagne, läsk och öl. Champagnen skulle säkert ha klarat sig, men när vi ändå höll på kunde vi lika gärna ta in *glada änkan* i värmen.” Han skrattar, lika utdraget som förra gången, men Johan verkar inte vara med på spåret utan säger; ”kunde ni inte ha ställt in planet i en hangar eller åtminstone fått låna en värmare?”

”Tror du inte Wolfgang hade försökt med det, men det fanns inga hangarer på flygplatsen, ingen vi kunde hyra i alla fall och värmeagregaten hade gått sönder. Jag skulle aldrig kommit på idén, flytta baren, men Wolfgang är ett original i sig. Visst, det var minus 32 grader, om jag inte minns fel, men så onödigt. Wolfgang ställde alltid till med extrajobb. Morgonen därpå var vi dessutom tvungna att åka ut extra tidigt för att

bära tillbaka allt igen, jag tror till och med att någon av personalen var tvungen att börja extra tidigt för att låsa upp åt oss. Det ska verkligen bli skönt att han slutar.”

”Flög ni ofta tillsammans?”, frågar Johan.

”Ja, vi var ju stationerade i Stockholm båda två, det kommer du också att bli om allt *klaffar*.” Han skrattar igen, hejdar sig efter en stund och säger, ”du ska få se, det vimlar av löjliga uttryck, du får ursäkta mig, de bara slinker ur mig.”

”Ja, jag är med dig”, svarar Johan.

”Det kommer att gå bra”, säger den främmande rösten.

Vem är det egentligen Johan tagit hem? En pilot, men ingen av kamraterna hon känner igen. Rösten låter annorlunda. Uleåborg, ligger inte det i Finland? Kan han som pratar med Johan arbeta för Finnair? Nej, det måste vara något mindre bolag, de behövde bära flaskorna själva, han pratade om Portugal. Ingen idé att stå här och gissa, det är lika bra att gå in och hälsa, få det överstökad.

Johan tittar överraskande upp på henne, ”Stella, jag hörde dig inte komma”, säger han. ”Det här är Martin jag pratat om.”

Han sitter kvar, visar inte minsta ansats att ta emot henne som han brukar. Martin sitter snett mitt emot, har pigga bruna ögon. När han reser sig ser hon hur kort han är.

”Hej, vad trevligt att träffas”, säger hon, går fram och tar i hand.

Martin drar ut stolen bredvid sig, klappar på sitsen, ”sätt dig med oss Stella.” Han blinkar flirtande, tillägger, ”Johan har berättat att han har en vacker fru, men inte att du var en sådan skönhet.” Leendet är lika överdrivet som orden. ”Henne måste du vara rädd om Johan”, säger han.

Det irriterar henne att hon inte kan hejda rodnaden. Välsmorda, betydelselösa, tomma ord.

”Johan har någonting att berätta”, fortsätter han.

Hon sätter sig. ”Vad har du att berätta?”

”Jag ska på intervju i Portugal.” Han sträcker på sig när han säger det.

”Vad roligt, när?”

”Redan på torsdag faktiskt. Jag har pratat med jobbet. De är glada för min skull. Får jag jobbet kan jag sluta direkt, men det är bäst att inte gå händelserna i förväg, de vet om det i alla fall. Han börjar prata om hur han ska förhålla sig under intervjun, vad han ska säga. Efter ett tag går han över till att prata om allt möjligt som har med flyget att göra.

Hon lyssnar halvt engagerat, försöker visserligen se uppmärksam och intresserad ut, men hela tiden känner hon Martins blick på sig. Genomgående granskar han henne. Vid bråkdelen av en sekund får de ögonkontakt, men hon tittar snabbt bort. Hans blick dröjer sig kvar. Johan märker inte hur han tappat Martins uppmärksamhet, inte heller Martins upptagenhet med att sända ut signaler till henne.

”Jag måste titta om Markus har någon läxa”, säger hon när tillfället äntligen bjuds, ”ursäktar ni mig”.

Senare på kvällen, när hon och Johan går till sängs, får hon veta att Martin är tio år äldre än Johan. Han bor på Norrtullsgatan tillsammans med Kerstin. Kerstin målar tavlor, stora och färgrika. De lever i ett frigjort och öppet förhållande, har inga barn och ett hem som ett museum. Johan redogör noggrant för vart och ett av rummen, hur de var för sig representerar ett land eller en världsdel. Att de har egna sovrum och en acceptans till att tillbringa natten med andra, enligt Johan, något de är lyckliga med. I hennes föreställningsvärld har hon svårt att förstå att någon inte blir sårad, känslor spelar faktiskt in.

Torsdagen kommer och Johan åker till Portugal. [...]

Stella ser på klockan. Henry borde vara här snart. Hon tar fram kaffet från skåpet och fyller melittafiltret med fem skopor. Sen går hon ut i butiken. När Henry kommer slår han på kaffekokaren, det ingår i deras rutin. I fönstret slokar en cyklamen. Hon går efter vattenkannan. Fyller upp den. Vattendroppar skvätter upp på armen. Hon skakar av vätan och går tillbaka till fönstret och vattnar blomman. Anna-Lisas ord klingar i öronen: *Affären ska se inbjudande ut, vara upplyst och skylten vårdad. Folk som passerar ska inte kunna motstå att komma in.* Genom fönstret ser hon Henry backa in på lastplatsen. De hjälps åt att bära in varorna.

”Har det varit någon inne?” frågar han.

”Det kom ett par när jag öppnade, sen har det varit lugnt”, svarar hon.

De lämnar varorna ouppackade och sätter sig och fikar. När de är klara åker Henry till kapellet vid skogskyrkogården för att leverera en krans, själv börjar hon ta hand om varorna.

När Johan kommer tillbaka tar hon bilen ut till Bromma flygplats för att hämta honom. I en ström av människor av olika nationaliteter kliver han in i ankomsthallen. Hans

ansikte visar inga tecken på hur det gått. Han ger henne en puss på munnen går sen fram till bagagebandet och väntar på väskan. Hon följer efter.

”Har dom ingen tull här”, frågar hon.

”Bara ibland. Då sänker de ner väggen från taket, skärmar av hallen och använder båda bagagebanden.”

”Brukar du ofta vara här?” Tankningsanläggningen där han arbetar ligger i andra änden av flygplatsen, det vet hon.

”Nej, det är sällan. Vi åker ner nå enstaka gång för att äta, men oftast hämtar vi mat från Solvallagrillen.”

Det är först när de sitter i bilen, hon ska till att vrida om nyckeln, som han avslöjar hur det gått: ”Jag fick jobbet”.

”Fick du jobbet?”

”Du låter inte glad.”

”Det är klart att jag är glad för din skull.”

”För min skull?”

Hon bryr sig inte om att svara, vrider om nyckeln och svänger ut i trafiken.

2 TVÅ

[...]

Den friska kyliga luften sticker i näsborrarna när hon kommer ut från huset, den blandas med en söt doft av nybakat bröd från bageriets ventilationstrumma.

Utanför port 76 står två personer. Den ena är en kvinna i röd jacka och jeans. Ansiktet går knappt att skymta bakom det tjocka lockiga håret. Hon berör Stella på något underligt vis, ändå är det mannen som står bredvid henne i en mycket tunn jacka och lågskor, som verkligen gör intryck på henne. Det förvånar henne. På något sätt känner hon igen honom, men kan inte riktigt placera varifrån. Hans huvud är bart och öronen lyser röda. Han huttrar och rör på kroppen hela tiden. Stella ryser. En olustkänsla väller upp. Hon vill skona dem sin nyfikenhet, men vet inte var hon ska fästa blicken.

Dörren till port 76 sitter en bit innanför fasaden. Väggarna, innanför glasdörrarna, är målade i gul marmoreringssäkring, i övrigt överensstämmer inredningen i stort med deras port; blommig takrosett, stuckatur, mässingsräcke. Allt varmt inbjudande, men kvinnan och mannen verkar inte höra till huset. De kan

väl inte vara de objudna gästerna Stig talat om? Dörren försedd med ny kod, nya nycklar och väktare. Frusna får de möta sitt öde i den lilla röda knapp som lyser på kodlåset. Bilden av de två följer henne till mötesplatsen hon och Henry gjort upp, men bleknar snart bort av Henrys prat om gamla goda tiden.

[...]

Stella tar upp krysantemummen ur vasen. En sötaktig lukt av förruttnade stjärkar sprider sig. Hon kommer aldrig att vänja sig vid stanken. Hon håller ut vattnet ur vasen i zinken. Små trådaktiga rester stoppar upp silen. Vasken töms sakta. När vätskan äntligen är borta plockar hon bort sörjan, skruvar på kranen och sköljer av stjärkarna. Det ljusgröna slemmet glider sakta av. Med flaskborsten gnuggar hon bort den grönbruna hinnan som sitter som berg på vasens insida.

Händernas nätmönster liknar ett kakels svarta fogar. Jorden har trängt in i alla fårorna. Längs nagelbanden och under naglarna, som hon klippt ner, har en cirkelform av smuts bildats. Stinkande lukter och fula händer är två av yrkets baksidor.

[...]

Stella och Anna-Lisa packar upp korgar de ska plantera julgrupper i. I kartonger har de stått längst in under arbetsbänken. Nu ställer de fram dem på första hyllan och flyttar upp några av vaserna högst upp. Av erfarenhet vet de att det är bra att förbereda sig så här. När allt sätter igång finns inte mycket tid över.

”Stella, hur har du tänkt fira din födelsedag?”, frågar Anna-Lisa.

Förvånat ser Stella upp. ”Jag fyller först i oktober, det är mer än tio månader dit.”

”Förvisso”, säger Anna-Lisa och ler, ”men du fyller jämt och tiden går fort.”

Hon har rätt, tiden går fort, men ändå känns det som en evighet till oktober. ”Jag ska tänka på det”, svarar hon.

”Fyrti år Stella. Det är en kvinnans bästa ålder det.”

Precis som när Henry tar sina nostalgiska berättelser om hur det var förr, får hon lyssna till Anna-Lisas prat om den gyllene åldern. Hon måste ha upplevt något stort då, men det var innan Stella kände henne, så hon har svårt att förstå vad hon

menar med den magiska förvandlingen som tydligen ska ha skett. Utan att hon är riktigt medveten om det undslipper det henne: ”Varför kan jag då inte känna mig mer tillfreds.”

Anna-Lisa ger henne den där sorgsna blicken. ”Vad är det som tynger dig Stella? Vi har nog sett att du inte varit dig själv på sista tiden.”

”Jag vet inte”, svarar hon ärligt, då hon ändå redan försagt sig, ”allt känns så tungt bara.”

”Det var länge sen vi hörde dig gå runt och nynna i affären. Vi beundrade dig för att du alltid var så glad, trots att du hade så mycket runt omkring dig.”

Stella borde ha förstått att plågoandarna som vuxit inom henne haft en åskådare i Anna-Lisa. Tjugo år sida vid sida är svårt att dölja sina känslor, de känner varandra alltför väl.

”Skulle inte Johan vara ledig i dag?”

”Han blev tvungen att ta en extraflygning, men han går av i morgon. Du vet företaget växer så snabbt, alla måste hjälpa till, ta extraflygningar tills de anställt fler piloter”, lägger hon till.

Vem är det hon försöker övertyga, inte är det Anna-Lisa.

”Hur är det med Kajsa, har febern sjunkit?” frågar Stella.

Anna-Lisa låter sig inte avledas. ”Lova mig att tala om i fall det är något Henry och jag kan göra.”

Hon blir varm i hjärtat av deras omtanke. ”Jag lovar. Ni är så snälla.”

Anna-Lisa går fram till radion och sätter på den. Var för sig står de och plockar bort skrumpna kvistar från ginsten. På radion diskuterar de snöröjningen i Stockholm. Efter ett tag går Anna-Lisa och skruvar ner volymen. ”Kan det vara en vinterdepression du går igenom?” frågar hon.

”Nej. Det är lugnt. Jag är snart mig själv igen.”

[...]

3 TRE

”Så det är här du arbetar.”

Det är Johans kollega Martin, som kommer in i affären.

”Jag tog en promenad, gick förbi och tänkte att jag skulle titta in. Arbetar du ensam?”

”Nej de andra kommer senare.”

”När då?”

”Om en timme.”

Han tittar på klockan.

”Fortsätt du med det du håller på med, jag ser mig om.”

Han går runt, pratar på. ”Trivs du med ditt yrke? Ni har ett fint hem. Johan tar väl hand om dig som han ska?”

Av artighet bjuder hon honom på kaffe.

Han går strax innan Anna Lisa och Henry kommer. ”Berätta inte för Johan att jag tittade in. Det är onödigt, du vet, han kanske skulle ta illa upp.”

Johan har gjort upp en brasa i kakelugnen, stearinljusen på spiskransen är tända, på bordet brinner värmeljusen. Genom de rödfärgade glasen fladdrar lågorna intensivt av luftdraget mellan ventilen på väggen och brasan. Hela rummet har fått liv. Det är stunder som denna hon tycker om.

Hon sitter med Johan i soffan, avslappnad och lite dåsig av vinet han hållt upp åt henne. Själv är han försjunken i sin manual om flygplatsers landningsprocedurer, samtidigt som han för handen över sidentyget på hennes linne i rytmiska rörelser. Värme strålar ut i låren.

”Jag kan sakna det här”, säger hon.

Han läser vidare.

”När du har varit borta ett par dagar får jag en så underlig känsla i kroppen, fortsätter hon.

”Va?”

”Jag saknar din beröring när du är borta.”

”Du får krama barnen”, säger han och ler.

Stella knycklar ihop servetten.

”Eller vi kan ha Skype sex”, fortsätter han och låter pekfingret och långfingret vandra upp längs hennes lår.

”Verkligen romantiskt.”

”Det kanske är jättebra.”

”Nej tack! Jag vill sitta så här tillsammans med dig framför brasan. Känna din doft och din närhet inte bara se dig på en suddig bildskärm.”

Han skjuter ifrån sig manualen. Sträcker sig efter sitt glas.

”Varför kan du inte slappna av Stella, bjuda till lite. Vi borde variera oss mer, experimentera lite.”

Hon sträcker sig fram för att nå nötterna. Hans hand faller ner i soffan. Från skålen väljer hon ut tre pistagenötter och en torrostad mandel.

Hon har hört talas om de avancerade sexlekarna som pågår bara ett par kvarter därifrån. Fick mer eller mindre en chock när hon för flera år sedan lyssnade på mammorna på Markus dagis som satt och pratade om sjuksköterskor från Karolinska sjukhuset som torsdagskvällar hänger upp och ner, som boskap på väg till slakt, i en lägenhet en bit bort. Hon läste på. Kan inte se var njutningen finns i rollspel där de är utstyrda i latexkläder och fastkedjade i handklovar. Det är inget för henne och hon har svårt att föreställa sig att det är vad Johan vill, han med en åtrå som flammar upp likt bensin på vatten och försvinner lika flyktigt. Hennes Johan, som pratar om att älska i naturen, på den mjuka mossan, i en klippskrev, under en rödskimrande eftermiddagssol när den lojt går ner ute på myren.

”Är det den där Martin som har påverkat dig?”

Han hör henne inte.

”Vi kanske är för låsta i våra mönster”, säger han.

”Tycker du? Du kanske vill leva som han, med en kvinna i varje hamn?”

”Ta det lugnt Stella.” Han vänder sig mot henne. ”Menar du Martin så sköter han sina affärer diskret. En gång upptäckte jag något och det var av en ren slump. Jag var på väg ner till lobbyn på hotellet i Marseille, när två kvinnor kom ut från hans rum. Det är allt.”

”Två kvinnor!”

”Ja, han och Kerstin är överens om det. De beslutade sig tidigt för den här varianten i sitt förhållande. De åker iväg på swingerträffar också.”

”Och nu har han inspirerat dig, och du tycker att det där livet skulle passa dig?”

”Det har jag inte sagt. Det där är inget liv för mig. Jag skulle inte stå ut med att du var med någon annan. Dessutom, vem skulle kunna mäta sig med dig?”

Han attraheras av kollegans äventyr, det märker hon och trots att hon, om hon ska vara ärlig, i grund och botten ser sig som en idealisk kärlekspartner, kan hon inte låta bli att fundera över vad det är hon inte kan ge honom. Och han henne. Var finns sprickan? Inte ens så väl känner hon sig själv att hon kan svara på den frågan. Johan har kanske rätt. Det finns så mycket mer att upptäcka. Har Martin och Kerstin lösningen? Hon har svårt att tro det.

Den här gången känner hon igen skorna i hallen. Martin är på besök och sitter med Johan i köket. Precis som förra gången drar han ut stolen bredvid sig. ”Kom och sätt dig Stella, vila dina ben.” Att Martin är den äldre av de två går inte att se. Han ser ganska bra ut. Han tränar regelbundet och låter färga håret. Enligt Johan säger han sig vilja förbli spänstig, men tydligt är att han är rädd för att bli gammal, dessutom måste han väl, på ett ärofyllt sätt, kunna klara av sitt liv vid sidan om. Om man nu kan kalla det vid sidan om, han och Kerstin påstås vara överens.

”Har du haft en arbetsam dag?”, frågar Martin henne.

Johan är uppe i allt nytt och vill inte släppa tråden de tvinnat innan hon kom: ”Varför ställde ni inte in planet i hangaren”, frågar han.

”Det var fullt”, svarar Martin. ”Vi fick parkera ända borta vid B-rampen. Enligt tornet låg temperaturen på minus 22 och nu när molntäcket försvunnit är det säkert kallare. Det blir kul i morgon.”

”Ja, jag såg på nyheterna att den kallaste temperaturen uppmätts för vintern, Särna hade minus 28 grader”, säger Johan.

”Kylan biter väl inte på dig som kommer från Kiruna Stella?” Martin har åter vänt sig mot henne.

”Det går inte att jämföra kylan här nere med den där uppe”, säger hon.

”Nej, det har du rätt i. Luftfuktigheten är mer genomträngande här. Där uppe är luften torr och klar. Jag förstår inte varför alla vill flytta därifrån, det är så vackert; riktiga vintrar, vit snö och norrsken, inte som här gråblask och sörja.”

”Fråga Stella, det var aldrig fråga om att jag skulle flytta upp, hon ville flytta in här med mig”, säger Johan.

Det tröttar ut henne att behöva höra på de gamla utnötta orden, se den slitna tröjan Johan bär. Utanför fönstret är det mörkt. Azalean på fönsterbrädan behöver vattnas.

”Tänk alla hushåll som installerat jordvärme”, fortsätter Johan; ”det är så idiotiskt att den bara klarar av att förse husen med två grader, därefter pumpar oljepannorna på för fullt. Det svider säkert i husägarnas plånböcker när tusenlappar försvinner ut genom skorstenarna. Man ska bo i lägenhet”.

Innan samtalsämnet tar fart bryter hon in: ”Ni får ursäkta mig, jag måste gå till barnen.” I dörren vänder hon sig om och säger: ”Ni kanske ska iväg i morgon, eller, ni

kanske inte får leka ihop på ett tag. Kanske ni kan ta ett extrapass på julafton, få känna er extra fria.”

Två par ögon ser häpet på henne. De är oförberedda på hennes påhopp. Martin tittar efter en stund ner i bordet, men Johans blick hänger kvar.

”Det var bara en undran”, tillägger hon och rycker på axlarna.

”Vad har det tagit åt dig?”, frågar Johan.

”Måste du vara så otrevlig varje gång Martin är här”, säger Johan när de är i sovrummet och ska gå och lägga sig.

”Jag tycker inte om honom”, svarar hon.

”Martin är min vän, du kan väl anstränga dig lite.”

”Jag tycker inte om hans sätt.”

”Vad då hans sätt?”

”Springa efter småflickor.”

”Så det är det som stör dig.”

”Han skulle behöva tänka lite mer på Kerstin. En relation bygger på ömsesidig respekt.”

”Om det är det som besvärar dig kan jag påminna dig om att han och Kerstin själva valt hur de vill ha det, de är överens, dessutom är det inga småflickor utan kvinnor i din ålder, om nu det har någon betydelse.”

”Du går bara på Martins ord. Har du någonsin hört vad Kerstin tycker? Jag tror inte att hon vill ha det så där. Hon försöker säkert dölja sina känslor, försöker utstråla självsäkerhet. Hon är kuvad, det kan vem som helst förstå.”

”Du har inte träffat Kerstin, du vet inte vad hon tycker, dessutom är det inte din sak att lägga dig i hur andra vill ha det.” Han rättar till kudden innan han lägger sig med ryggen mot henne. ”Du har verkligen betett dig konstigt på sista tiden”, säger han och släcker lampan.

Det kanske inte är hennes sak att lägga sig i, men Stella kan inte släppa tanken på hur det egentligen ligger till. Varför har de inga barn? Har de inte kunnat få några eller har de medvetet valt bort familjelivet? Deras hem är, enligt Johan, som ett museum, varje rum fyllt med konstföremål från olika länder. Och visst är det i Stellas egen föreställningsvärld hon målat upp bilden av Kerstin, det inser hon. Hon ser henne framför sig med tjockt, burrigt hår, klädd i färgsprakande tyger och röda glasögonbågar, ja, till och med håret inlindad i någon slags turban. Kerstin står bakom sitt staffli med en

palett i handen, vickar på huvudet fram och tillbaka innan hon drar sitt penselsträck, hon utövar sin konst, men till vilket pris? Även om Stella ibland kan avundas kvinnor utan moderskapets förpliktelser, tiden de kan lägga på sig själva, är ett liv utan barnen otänkbart. Därför kan hon inte släppa tanken på att Kerstin underkastar sig Martin och hans behov. Det Stella inte kan förstå är att de bott tillsammans i över tjugo år.

Två dagar senare, när hon ska börja gå igenom krukväxterna i skyltfönstret, kommer Martin in i affären. På huvudet har han en keps. Den får honom att se ut som en italienare på sextiotalet. Han tar ett par steg in och stannar upp mitt på golvet.

”Jag såg att han åkte iväg, var det ägaren?”

Det är för osannolikt, ändå kan Stella inte låta bli att undra om han befunnit sig i närheten och inväntat tillfället.

”Det är kanske bra att jag kom just nu och gör dig sällskap. Hur länge blir du ensam?”

”En liten stund bara”, svarar hon, fast Henry sagt att han blir borta ett tag.

Martin kastar en blick ut genom fönstret.

”Bjuder du på kaffe?”

Han följer henne ut till lagret.

”Du har en fin hållning Stella.”

Hon kan nästan känna hans närhet bakom ryggen.

”Jag tycker om långa kvinnor som visar upp sin längd”, fortsätter han. ”Alldeles för många sjunker ihop, kläderna sitter som påsar på kroppen, inga kvinnliga former framträder. Å andra sidan kan inte alla skryta med så fin figur som du.”

Hon ignorerar hans ord, visar honom fikabordet och tar fram två muggar ur skåpet.

”Tar Johan hand om dig som han ska?” Han vickar på huvudet.

Hon ställer ner koppen med en smäll framför honom.

”Tar du hand om Kerstin?”

Martin ler.

”Hon klarar sig.”

”Och det gör inte jag, eftersom du hela tiden frågar”, säger hon och håller upp kaffet.

”Det har jag inte sagt, men om jag var Johan skulle jag vårda dig som en juvel.”

Han börjar dricka samtidigt som hon går tillbaka till bänken och ställer kannan på plattan.

Vårda juvren, menar han. Det är vad hon tänker i samma stund hon erinrar sig hur lågt hon sjunkit. Han har verkligen fallenhet för att provocera fram obehärskade sidor ur henne. Eftertanken, censuren hinner inte med, replikerna på hans rättframma ord levereras för rappt. Det både skrämmer och lockar henne.

Hon sätter sig.

”Och du vårdar Kerstin?”

”Du vet hur Kerstin och jag lever, vi ger varandra frihet.”

”Med andra ord lever du inte som du lär.”

Han fnyser till.

”Spydighet klär dig inte Stella.”

”Att smicka gifta kvinnor och flirta med unga flickor klär inte dig.”

Han dricker lite till av kaffet och säger sen, ”vad gör det egentligen för skada att uppvakta en kvinna?”.

”Har det aldrig fallit dig in att det kan tas som trakasserier, du kan såra någon.”

”Varför skulle det såra?”

”Spela på andras känslor är ingen lek.”

Sakta ställer han ner koppen på bordet. Ett hårstrå har fastnat vid mungipan.

”Vi män är skapta för att uppvakta. Ni kvinnor att göra er vackra. Det ligger i vår natur.”

”Och Kerstin tycker naturligtvis som du?”

”Är det kritik jag hör?”

”Kritik, ja, jag tror inte på det du talar om. Jag tror inte Kerstin innerst inne vill leva med den frihet du satt upp som förutsättning för er relation. Men, vad spelar det för roll vad jag tror, var och en gör sina val. Om du ber om min åsikt skulle jag säga att jag tycker du betar dig orätt mot henne.”

”Vad tycker du är rätt Stella?”

”Att vara trogen, varför annars ingå äktenskap?”

Den här gången tar hon själv en rejäl klunk av kaffet, bränner sig nästan i halsen när hon sväljer.

”Johan har sagt att du är väldigt principfast.”

”Så ni pratar om mig.”

”Johan pratar ofta om dig, bara gott naturligtvis, men du ska veta att du håller på att förstöra honom med dina starka åsikter, framför allt med ditt kontrollbehov. Det är inte bra för er. Du skulle behöva slappna av lite. Jag skulle kunna hjälpa dig med det.”

Martin tänjer verkligen på hennes gränser. Verbalt har hon aldrig uttryckt sig så här med någon annan. Menar han verkligen det han säger eller prövar han sig fram, testar olika strategier, ser vad som går hem hos henne.

Hon tittar i spegeln på väggen ut mot affären. Där är naturligtvis ingen, dörrklockan har inte ringt.

”Det skulle göra dig gott, dessutom skulle det förbättra er relation.”

”Och du ska vara Johans vän.”

”Varför inte?”

”Jag tror på tvåsamhet, på en relation mellan en man och en kvinna, inte minst ömsesidig respekt.”

”Är inte det en utopi?”

”Det är klart att jag inte är blind för vad som händer runt omkring mig, men jag vill inte släppa min tro på ett liv ihop livet ut.”

Han ger henne det där leendet igen.

”Är det ändå inte att tro på lite för mycket?”

”Nej, varför skulle det vara det?”

”Tror du inte bara människan lurar sig själv, hon är ingen svan, i stället gör vi varandra illa med villfarelsen om att vara det.”

”Nej, för i fria relationer är det alltid någon som blir sårad och far illa.”

”Det där med äktenskapet, leva i evig trohet är bara något kyrkan har hittat på för att ha kontroll, ännu ett av alla deras dåliga påfund.”

”Du kanske ska skilja på religion och budbärare.”

Äntligen plockar han bort hårstråt.

”Vi människor är inte skapta för att under ett helt liv leva med en och samma partner, det är att lura oss själva, vi klarar inte av det.”

”Du pratar som en stor egoist.”

”Varför då?”

”Vi får inte bara följa begäret, även om jag förstått att det är din syn på det hela.”

”Är du säker på det du säger, är det inte så att de som hävdar annat egentligen bara lurar sig själva, försöker leva ett liv de inte mäktar med.”

”Vad gör du egentligen här Martin? Provar dina egna teser för att se om de håller?”

Det blir tyst. Martin sitter alldeles stilla. Han ser henne i ögonen. Hon viker inte undan blicken.

”Från första stund jag såg dig Stella väckte du mitt intresse och dina ögon berättade för mig att du inte blir omhändertagen, inte som du borde. Jag vill göra det skönt för dig, du behöver det Stella.

”Och du ska föreställa Johans vän.”

”Som jag sa, han skulle också få ut något av det, ert sexliv skulle bli så mycket bättre.”

”Du får tro vad du vill Martin, men jag tror på äktenskapet, på trohet. Det må vara naivt, men jag står för det.”

”Så tycker du nu, men du ska se, en dag ångrar du dig. Nu står du i blom, men det går snabbt utför, många kvinnor tappar sin attraktion när de blir äldre, tänk på det. Tänk på mitt erbjudande, jag finns här nu. Du är både intelligent och vacker. Följ din natur, var inte den pryda, trångsynta kvinna du innerst inne inte är.”

”Du menar att det är vidsynt att knulla runt, erövra troféer.”

”Bra, nu tände gnistan, du behöver det Stella, du får inte förstena, det klär dig inte.”
Hur kan han veta...

[...]

4 FYRA

Uppe i backen kommer Annika gående mot affären. Det var ett tag sen, tänker Stella, när hon ser henne passera fotgängarna på trottoaren. Hon bär en stor rödspräcklig halsduk virad i flera varv runt halsen. Lite väl prålig. En diskretare färg skulle passat bättre. Dessutom skär den sig mot Birinväskan hon köpt på Bukowskis, eller är det materialet, grovstickat? Någonting är det som inte stämmer, kombination pengar och smak är inte att ta för givet, tänker hon smått road och håller upp dörren, ”välkommen!”.

”Tack.”

I kramen känner hon Annikas seniga kropp, åtminstone inbillar hon sig det.

Dörren glider sakta igen, men hinner inte slå igen förrän den öppnas. En kund kommer in. Stella backar in i värmen, säger samtidigt till kunden, ”hej, vad kan jag hjälpa dig med?”

Annika går ut mot lagret. En doft av Dior dröjer sig kvar?

”Jag hade tänkt mig en krukväxt”, säger kunden.

Stella går runt med kunden i affären, visar på olika alternativ. Genom den stora öppningen ser hon Annika gå bort mot toaletten, där hon hänger upp kappan bakom dörren och försvinner sen in bakom väggen till arbetsbänken.

”Jag tar en cyklamen”, säger kunden till slut, betalar och går.

Annika har satt sig på en av pinnstolarna. Dynan är uppvikt bakom ryggen. På fikabordet, i brödkorgen, ligger en brun påse från Tösses bageri.

”Vad trevligt, det var ett tag sen.”

”Jag har haft lite att stå i”, svarar Annika kort.

”Jag förstår.”

Det blir tyst.

Annikas besök har alltid varit underhållande, eftersom Stella får inblick i hennes liv. På håll får hon uppleva NK-sfären. Dessutom är det skönt att få sätta sig en stund, men vad ger besöken Annika? En intresserad lyssnare, en oupphörlig frågeställare, antagligen, annars skulle hon inte komma, för så mycket gemensamt har de inte.

”Kaffet är nybryggt. Vill du ha mjölk i?”

”Ja tack, gärna.”

Borta vid diskbänken tittar hon först efter de vita muggarna, men plockar sedan fram de små kopporna med asiatiska figurer som Anna-Lisa fick i present av holländaren. Han kommer med en långtradare full med blommor på torsdagar. Kopporna är lite högtidligare att servera i.

Det ryker om kaffet när hon håller upp det. Likt en tunn anemonstjälk slingrar den vita strimman sig upp ur koppen.

”Är allt bra?”, frågar Stella.

I stället för att svara sträcker Annika sig efter mjölksnipan, håller lite i kaffet och rör om.

”Är det fikabröd du har med dig?”, frågar hon.

”Ja visst ja, jag köpte kaffebröd på vägen.”

”Har du något emot ...?”, Stella lägger handen på påsen.

”Nej, öppna du.”

Fyra färska munkar ligger i påsen. Fingrarna klibbar ihop när hon förser sig. Det doftar söt frityrolja.

Annika rör runt, runt med skeden, varv på varv, en virvel bildas i koppen.

”Ska du inte ha någon?”

Annika hajar till, ”jo”, lägger ifrån sig skeden.

”Hur är det med Hugo”, frågar Stella trevande.

”Bra.”

”Har han börjat trivas i Djursholm?”

”Han saknar Gustav Vasaskolan, framförallt Oskar.” Annika tar en tugga av munken. Små vita sockerpärlor fastnar på läpparna.

”Här, ta en servett”, säger Stella, torkar samtidigt av sin egen mun och lägger servetten under koppen. ”Jag tror Oskar saknar Hugo också, även om han inte sagt det. Han håller på med datorn hela tiden.”

”Kanske hade det varit bättre om vi inte flyttat”, säger Annika och rynkar pannan.

”Säg inte så, Oskar skulle kunna ta fyran till östra station, byta till Roslagsbanan, trettio minuter, eller vad tar det till er?”

”Trettiofem”, svarar Annika.

”De blir alldeles för stillasittande med allt dataspelande, tar sig inte för...”

”Niklas har ställt till det för sig.”

I pausen som följer ser Annika ut i tomma intet, tillägger med en suck, ”igen.”

Det är underligt hur väl olust, eller vad det är hon bär på känns. Något har funnits i atmosfären hela tiden. Det som måste ut, ska ut, ingen idé att hejda. Forskande söker Stella ögonkontakt, väntar på fortsättningen.

Sammanbitet kommer det; ”den här gången tänker jag *inte* rädda honom.”

Kindkotorna framträder, ögonfärgen skiftar från blåklintsblå till bläcksvart, två hål i universum.

Så, Nicklas är förloraren, Annika den starke, vinnaren, det är vad hon säger. Inget nytt i det. Energisk och kraftfull klarar hon vilken motgång som helst, en kämpe, vinnare, precis som sin far. Hon har sett ett teveprogram om honom, av den intervjuade omtalad som kapitalisten med rovdjursdriften. *’Dom förstår inte vilka arbetstillfällen han skapar, pengarna han drar in till landet’*, sa Annika då. Barn till sin far är hon.

”Vad har hänt?”

”I torsdags morse väckte han mig. Klockan kan inte ha varit mer än fem.”

”Du menar i förra veckan. I dag är det torsdag.”

”Ja, i förra veckan.” Tonen är vass. ”Rätt som det var bara stod han där vid sänggaveln, såg inte klok ut. *’Vad är det’*, frågade jag, men han bara stod där, såg på mig, till slut sa han; *’jag vill skiljas’*, hörde du, skiljas, vem tror han att han är.” Hon ruskar på huvudet.

För en stund begrundar Stella bilden; Annika, insvept i sidentäcke som fluffig vispgrädd. Niklas, tilltufsad i skrynklig Armani, manschettknappar i blått med tre guldkronor, svensk rojalistisk stolthet, en symbolmarkering inte vald av honom själv.

”Vad har hänt?” Hon finner inte på något annat att säga.

”Ja säg det.”

”Har du inte märkt något konstigt?”

”Inget. Han bara sa något i stil med att hans liv inte varit äkta. Rabblade ur sig en massa osammanhängande ord.” Hon vrider på kaffefatet, fortsätter i en mildare ton. ”På natten hade han åkt till sina föräldrar, suttit där i bilen i timmar innan han körde tillbaka de sju milen.” Hon reser sig upp, går bort till diskbänken, sätter på kranen och tvättar händerna. ”Nu tror han att han ska klara sig på egen hand.” Hon torkar av händerna på handduken. ”Allt har jag gjort åt honom, ingenting har han klarat själv. Hade det inte varit för pappa skulle han varit arbetslös i dag, okej, kanske suttit på ICA, timanställd, med misslyckade studier bakom sig. Han tog aldrig examen. Nu tror han att han är attraktiv, att han kan få vilket jobb han vill. Nej, han förstår inte vilket misstag han gjort.”

”Ta det lugnt. Det kommer att ordna sig. Vi kan alltid...”

”Nej”, säger Annika bestämt. ”Han har gjort bort sig. I mina ögon är han en förlorare, vekling, absolut ingen man att se upp till, om jag nu någonsin gjort det.”

Annika är inte medveten om den parallella historien hennes kropp berättar. Berättar med ett eget språk, ursprungligt, universellt. För att tyda behövs ingen gestbegåvning, det har Stella förstått sen länge, det sker automatiskt, omedvetet, inget konstigt i det. Niklas fyller en stor del i Annikas liv, det har han alltid gjort.

Annika fortsätter; ”egentligen ska det bli skönt att bli av med honom. Inte ens i sängen har han kunnat tillfredsställa mig, är totalt oduglig. En småfjollig tönt, ålar sig, tror han behagar mig med sina fjanterier när jag får göra hela jobbet själv för att åtminstone få någon form av njutning. Sen ska man behöva få samvetsqual för att hans patetiska försök inte räcker till för mig.”

Hon säger saker hon inte menar, det inser Stella.

”Ta det lugnt. Gör inget förhastat. Försök hitta en balans.” Stella inser att orden egentligen är riktade till henne själv, det är hennes eget tillvägagångssätt i motgångar och kriser.

”Nej, jag känner mig själv alltför väl, det är min stolthet det handlar om, jag kommer aldrig att kunna förlåta honom, inte den här gången.

Stella gör en ansats att resa sig och krama om Annika, men hon avvisar skarpt intentionen, far ut med händerna och ruskar på huvudet. Stella sätter sig igen, iakttar Annika, tyst. Annika är långt borta i tankar.

”Niklas måste ha kommit ur balans.”, säger Stella i ett nytt försök att trösta. ”Det finns många där ute som har väckts av tvivel på tillvaron, utan att riktigt veta varför. Kastat ur sig alla möjliga saker till dem som står dem närmast, sagt saker de inte menat. Jag har gjort det, det slinker ur en, så har man sagt något man inte menar och ångrar sig. Du ska se att allt kommer att bli bra.”

”Hon på kontoret förstår honom, gör honom balanserad.”

”Va?”

Det pinglar till, klockspelet på den svarta plastplattan ovanför skrivbordet börjar ljuda.

”Jag måste gå och expediera”, säger Stella.

När hon kommer tillbaka bläddrar Annika i en tidning. Hon tittar upp och får syn på klockan på väggen. ”Oj, jag måste skynda mig”

”Vänta, vart ska du?”

”Jag ska vara på arbetsförmedlingen nere vid Sveavägen klockan tre.”

”Tillhör inte du Djursholms?”

”Det funkar. Jag måste skynda mig.”

På vägen hem försöker Stella skapa en bild av vad Annika egentligen sagt, men får ingen rätsida på vad som kan ha hänt. Har han träffat någon?

Till Johan säger Stella samma kväll, ”Annika kom in i affären”.

”Jaha.”

”Hon berättade att Niklas vill skiljas.”

Han blir överraskad, det ser hon, ändå frågar hon om han har hört något.”

”Hur skulle jag ha gjort det, jag känner honom knappt.”

”Tror du han har träffat någon annan”, frågar hon.

”Det är klart han har.”

”Hur kan du vara så säker på det?”

”Det är inte bara Annika han lämnar utan ett liv i ekonomisk oberoende, för det måste det finnas en anledning.”

”Tror du verkligen han tänker på pengar.”

”Han sitter nog löst om han lämnar henne, det har hennes familj med all säkerhet sett till.”

Han försvinner in på toaletten.

”Jag förstår det inte”, säger hon högt.

”Det är inte mycket att förstå”, säger han när han kommer tillbaka. ”De har alltid varit två udda figurer, jag har aldrig fattat varför hon valde honom.”

”Du och jag är olika.”

”Dra inte in oss i det där.”

”Vi är indragna, hon är min vän.”

”Och därför träffas ni så ofta.” Hans ton är raljant.

”Vi träffas sällan för att vi inte hinner på samma sätt som när vi gick hemma, då träffades vi dagligen.”

”När du gick hemma med barnen. Hon har väl aldrig arbetat.”

Johan drar av sig byxorna.

”Jag förstår inte vad du har emot Niklas”, säger hon.

”Jag har inget emot honom. Han är bara inte min typ.”

”Så vad är din typ?”

”Du är min typ.” Han sträcker ut handen och drar henne till sig.

De kommande dagarna försöker hon ringa Annika, men hamnar bara i telefonsvararen och lämnar meddelanden.

Det är först efter tredje dagen Annika återkommer med ett sms. OK, står det. Ska det betyda att hon mår bra?

Men så en dag kommer hon in i affären. Hon nickar till Anna-Lisa borta vid pulpeten, går sedan raka vägen till fikabordet. Innan hon sätter sig faller hon upp dynan, säger hej och plockar upp sin tidning ur väskan. Hennes rödfnasiga, kantiga, fingrar börjar bläddra fram sida för sida med glättiga modebilder.

Annika gör ingen ansats till att börja prata, så Stella återgår till vaserna. Alla solfläckar är borta. Stella ställer den rengjorda vasen upp och ner på handduken, sträcker sig efter en ny vas, sänker ner den i det citrondoftande diskvattnet och börjar gnugga med borsten. Hon kan se Annikas bröstkorg röra sig upp och ner i en ljudlös suck.

”Hur mår du?” frågar hon.

”Vad kan man säga?”

Annika tittar koncentrerat ner i tidningen; försöker verka uppslukad av något intressant.

”Jag blev orolig när du aldrig svarade”, fortsätter Stella.

”Jag skickade sms.”

”Sms med korta OK. Hur ska jag kunna vara här för dig om du inte tillåter mig.”

”Vännen, det finns inte mycket att göra. Det som har hänt har hänt.

”Hur gick det på arbetsförmedlingen?”

”Jag gick dit, pratade med en ung tjej, inte mer än trettio kanske”.

”Vad söker du för arbete?”

”Det är det vi tittar på.”

”Vad vill du göra.”

”Jag vet inte. Min utbildning i konsthistoria är värdelös. Egentligen är jag inte så intresserad av konst har jag kommit fram till. Dessutom verkar det som att jag inte är intressant på arbetsmarknaden. Det jag kan finns inte på papper.”

”Hur då menar du?”

”Vem skulle ge mig intyg, vitsord för den delen, Niklas kanske?”

Hon bläddrar raskt fram några sidor i tidningen.

”I en klädbutik kanske, ditt intresse för kläder kan komma till sin rätt.”

”Jag skulle inte klara av att stå i en butik en hel dag, det skulle få mig att börja krypa längs väggarna.”

Kniven har börjat bli slö. Stella lägger den taggade rosen på bänken, bryter av tre markeringar ner på knivbladet och tar sig an en ny ros. När hon är färdig med buntens samlar hon ihop den, går bort till diskbänken och sträcker sig efter en vas. Hon ställer den på bänken och vrider på kranen till varmvattnet. Vattendroppar skvätter upp på armen. Den färdiga vasen får stå kvar. När hon har två vaser färdiga går hon ut med dem i affären. På vägen tillbaka plockar hon upp en ny bunt från kartongen.

”Kan inte din pappa hjälpa dig, han måste ha kontakter.”

”Jag vill inte ha med honom att göra. Inte sen han sa det där om mig och Niklas.”

”Sa, vadå?”

”Äsch, det är egentligen en lång historia. Han har alltid tagit parti för Niklas, köper allt han säger, på mig har han aldrig lyssnat. Jag har alltid varit tvungen att lägga orden i munnen på Niklas för att föra fram dem till pappa.”

Annika bläddrar snabbt fram tre sidor, det knackar i bordet när knogarna slår i.

”Men du har själv många kontakter.”

”Jag orkar inte prata om det just nu. Jag fick en tillräcklig dos av förnedring på arbetsförmedlingen.”

Rosen i handen har fått en för kort snittyta. Stella sätter kniven högre upp, gör ett flackare snitt.

”Det kanske är mitt fel”, säger Annika plötsligt, ”jag har alltid försökt ändra på honom.”

”Så får du inte tänka.”

”Men så är det.”

”Det visar på att du bryr dig.”

”Kanske.”

Hon håller upp tidningen.

”Vad tycker du om det här?”

Stella går närmare för att se.

”Är det inte snyggt när smycket sitter precis i halsgropen. Titta på urringningen.”

Ett runt steninfattat smycke och klänningen, den lilla klassiskt svarta. ”Det är snyggt. Du skulle säkert passa i den”, säger Stella.

”Jag brukar klä mer i V-ringat, men den här skärningen är ganska vid, finns inköpsstället uppskrivet tro.” Hon bläddrar bak i tidningen.

Annika lyser med sin frånvaro. En förmiddag, några dagar senare, när Stella ska till att börja med dörrkransarna kommer Annika och en kvinna in genom dörren. Annika säger inget. Hon går bort mot skylten med Gardenior, lyfter upp en kruka och granskar den. Är de i sällskap? Annika ställer ner krukan, lyfter upp en annan. Tid för Annika, ett stoff i universum. Så sträcker hon ut vänstra handen, fattar en av kvistarna, böjer kvisten mot sig och drar ljudligt in andan. Äntligen tittar hon upp. De får ögonkontakt. Så nickar hon bort mot den andra kvinnan borta vid snittblommorna. De kom alltså inte tillsammans.

Stella skjuter ifrån sig från bordskanten hon vilat mot. Hon måste stått stilla länge, små stickningar ilar upp i benet.

”Kan jag hjälpa dig med något”, frågar hon kvinnan.

Kvinnans hud är slät, klädseln vilseledande, hon är yngre, egentligen bara en flicka. ”Ja, jag vill ha blommor. Jag har fem hundra kronor”, säger hon.

Rösten är ljus.

”Hade du tänkt dig något speciellt.”

”Jag vet inte, kanske någonting, eller... det är till en födelsedag, en på jobbet, hon fyller femtio, vi har skramlat, fem hundra kronor, de har skickat mig, jag ska köpa en blomma, jag vet faktiskt inte vad de vill att...” Hon ser sig om.

”Jag förstår.”

Märkligt att de skickat henne, tänker Stella. I regel är det någon av de äldre, ofta chefen själv som tar tillfället att komma ifrån.

Flickan drar i mudden till sin jackärm.

”Vad sägs om en bukett som går i höstens färger.”

”Ja, kanske...”

”Vi kan ta en orange lilja i toppen, två gula borstnejlikor, de fyller ut fint runt om och bygga vidare med de här spräckliga papegojtulpanerna. Varför inte en Gerbera i blickfånget.” Stella plockar upp en vackert röd Gerbera ur vasen. ”Vad tycks om något sådant här?” Stella för blomman fram och tillbaka in och ut ur buketten.

Flickan är tyst, tittar på buketten. Två män passerar skyltfönstret. Deras avlägsna röster hörs. Annika skramlar med några ytterkrukor borta vid ampelväggen. Porslin slår mot porslin. Den långa tystnaden säger att förslaget inte föll väl ut. Stella sätter tillbaka gerberan i vasen, drar upp tre ranunklar i stället. Flickan vickar lite på huvudet, men förblir tyst. Stella skulle ha satt ihop buketten direkt, fått det snabbt avklarat, men till slut blir buketten färdig, summan landar där den ska.

Med två åskådare, flickan och Annika, binder hon ihop buketten, jämnar till stjälkarna och frågar: ”Vill du ha ett kort i? De som ligger där borta är gratis”.

Flickan sätter handen mot kinden. Den bleka handryggen lyser vit mot sminkningen. ”Jag vet inte...”

Plötsligt säger Annika, ”det är klart du ska ha ett kort, definitivt ett kort, unga flickor som du, som tror ni är så vuxna, men är bara små barn, vet inte vad ni håller på med, gå dit bort och hämta ett kort.” Hon puttar iväg flickan mot pulpeten.

På väg ut på lagret framkommer vad som försatt henne i den vresiga sinnesstämningen.

”Niklas har köpt en ring till en av flickorna på kontoret. Karaten är samma som hennes ålder. Fattar du?”

”Hur har du fått reda på det?”

”Hugo berättade.”

”Kommer han till dig och berättar sånt?”

”Nej, jag pressade honom.

”Det är väl dumt att dra in honom.”

”Skulle du kunna låta bli?”

”Det vet jag inte, men inget bra kan komma ut av det, Hugo är ju bara ett barn.”

Annika går bort till klädhängaren, tar av kappan. Skarfen glider av galgen och ner bland Henrys skor. Hon böjer sig efter den, kastar upp den på hatthyllan. ”Hugo säger dessutom att han vill sluta med hockeyn, men jag tänker inte låta honom göra det. Så länge han håller på med den håller han sig borta från andra tokigheter.” Hon sätter sig vid bordet. ”I går kom han hem med en hel skock ungdomar. Knappt hälften av dem kände jag igen, så jag beslutade mig för att hälsa på var och en. Jag stod där i hallen, tittade dem i ögonen och tog i hand. Vet du vad som hände?”

”Nej.”

”När sista precis hade fått av sig skorna var den första redan på väg ut med hela raddan efter sig. Det var precis att den sista stackarn hann få på skorna igen.”

Under tiden Stella håller upp kaffet pratar Annika på, ”jag fattar inte hur du klarar av tre barn, arbete och Johan som aldrig är hemma.”

”Det är Anna-Lisa och Henry som gör det möjligt. Jag behöver bara antyda att jag måste gå tidigare, så ser de till det. Utan dem hade jag aldrig klarat mig. Dessutom behöver vi två inkomster. Jag måste göra klart rosorna.” Stella pekar bort mot kartongen på golvet.

”Det är lugnt.” Annika lägger två sockerbitar i kaffet. Ur korgen tar hon fram en tidning.

Stella lyfter upp en av buntarna, skär upp plasthöljet och låter rosorna flyta ut på bänken. Hon tar en av rosorna och börjar arbeta med den. Kniven söker sig fram längs stjälken. Taggar och blad faller ner runt henne. Annika bläddrar förstrött i tidningen, skummar artiklar och modereportage.

Vid lunchtid går hon och Annika och äter tillsammans.

Nästan alla bord är fullsatta inne på caféet. Det är sorligt och kvalmigt. Stella knäpper upp kappan och ser sig om efter ett bord.

”Jag går och frågar om stolarna där borta är lediga”, säger Annika och pekar bort mot fönstret, ”gå och ställ dig i kön så länge”.

Det står ett äldre par framför henne. Kvinnan lutar sig fram och säger något till paret framför henne. De måste vara i sällskap. De börjar skratta, axlarna guppar upp och ner.

Det roar henne att lyssna på deras diskussion om vad de ska välja. En av kvinnorna vrider och vänder på en tallrik med en hallonbakelse. Plötsligt sträckte sig mannen framför henne bestämt efter en räksmörgås.

Med brickorna banar de väg bort till den tjocka träskivan där Annikas skinnhandskar och skarf markerar deras reserverade platser. Utanför fönstret passerar folk. Alla mörckklädda. Vid ett runt bord sitter ett stort gäng ungdomar.

”Hur tar Hugo det att Niklas vill skiljas? Har han sagt något?” frågar Stella.

”Nej inte direkt.”

Det raspar ljudligt mot golvet. Ungdomarna vid det runda bordet reser sig, lämnar brickor och utdragna stolar efter sig när de går. Genom fönstret se Stella hur de kliver rakt ut i gatan. Trafikljuset visar röd gubbe. En vinröd Volvo med snö på taket sladdar i snömodden när den bromsar in.

”Ta med Hugo och ät en bit mat med oss i morgon.”

”Tack det var snällt, men det går inte, jag ska träffa någon.”

Mer säger hon inte och Stella låter, den här gången, bli att fråga.

[...]

Arbetsdagen är över. Affären nerkläckt. Det sista hon gör är att dra i handtaget för att försäkra sig om att dörren är riktigt låst.

”Var inte Anna-Lisa i affären på hela dagen?” frågar Annika som ställt sig snett bakom henne och virar halsduken runt halsen.

”Nej hon var med Kajsa i dag.”

”Hon går verkligen upp i barnbarnen, var hon inte med Gustav i tisdags?”

”Jo”, svarar Stella och börjar gå mot Sankt Eriksplan.

”Försöker hon gottgöra något? Var hon inte hemma med sina egna barn?”

”Det tror jag.”

Deras klackar ekar mot trottoaren när de går Rörstrandsgatan fram.

”Mamma försökte vara med Hugo, men det höll bara i ett par månader sen hade hon bokat upp sin tid på annat igen”, säger Annika.

”Jobbade din mamma när du var liten?”, frågar Stella.

”Nej, gjorde din?”

”Nej, hon var hemma med mig och Sten”, svarar hon.

”Var hemma är lite väl att ta i när det gäller mamma, vi hade barnflickor, de var där.”

”Barnflickor! Vi växte verkligen upp under olika förhållanden.”

”Tycker du?”

”Ja, jag var aldrig på restaurang, det var picknick som gällde. På loven åkte vi till stugan, inte till Antibes. Vi pratar arbetarklass.”

”Sluta med det där klassificerandet. Jag hatar det. Om man vill göra det enkelt för sig delar man in människor i grupper. Vi är alla individer.”

”Förstå mig rätt, men jag vet inget annat än att arbeta. Om jag hade vuxit upp under andra förhållanden skulle jag kanske gjort något annat i dag.”

”Jag trodde du tyckte om att arbeta med blommor.”

”Ja, det gör jag.”

Stella har förstått att Annika vänt sig till andra vänner. Hon har antytt några namn och trots att Stella inte har lust har hon ändå låtit sig övertalats att träffa dem. De är på väg till Grill.

”Vet du vad som hände i går”, säger Annika.

”Nej, berätta.”

”Niklas kom förbi. Han var i ett riktigt dåligt skick, sa i stil med, *’fan, allt går åt helvete; här, på jobbet, överallt, jag vet inte vad jag ska göra’*. Nu kommer han krypande. Naturligtvis svarade jag, ta det där med henne. Då sa han, *’hon är för ung för att förstå’*. Nu tror han att han kan komma, be om min hjälp, han kan dra åt”

Redan genom de stora panoramafönstren går det att se att lokalen är full med folk.

”Välkommen till Grill” Garderobiären tar deras kappor.

Längst bardisken står mörklädda män och en och annan kvinna.

”Vad vill du ha”, frågar Annika.

”Jag tar det du tar.”

”Jag ska ta en drink. Titta där borta sitter Susanne”, Annika vinkar, men Susanne ser henne inte. Bara som snabbast har Stella träffat Susanne. ”I går stod det i Damernas att hon och Tony ska skiljas”, säger Annika. Drinkarna kommer in. ”I förra numret fanns ett hemma hos reportage där de stod framför den öppna spisen och höll om varandra. Titta, där sitter Nelly och de andra tjejerna. VIP-hörnan har de minsann snott åt sig, kom.”

VIP-hörnan, en liten plåtå med en soffgrupp, till höger om ingången där alla kan se dem. Annika presenterar henne för de fem tjejerna. Stella sätter sig bredvid Annika.

”Jag trodde aldrig Carin skulle lämna Peter, det kom som en chock”, säger Nelly.

”Vad säger du”, svarar Annika.

”Jag trodde du visste.”

”Nej, när hände det här?”

”Jag fick själv reda på det när jag åt lunch med henne på Tures i fredags, jag trodde hon berättat det för dig.”

”Vänta lite.” Annika skakar på huvudet.

”Hon har redan lagt ett bud på en lägenhet. Pratar ni inte med varandra?”

”Jag har inte pratat med henne sedan i september. Du vet hur det är, tiden bara går, man hinner ingenting.”

”Jaha ja, hon säger i alla fall att hon träffat mannen i sitt liv, att det är så rätt.”

”Vet jag vem det är?”

”Nej, det tror jag inte. Hon träffade honom när hon var på konferens, han bor visst i Göteborg, är gift och har barn.”

”Hur tar Peter det, och barnen?”

”Peter är naturligtvis inte glad åt situationen, Sofia och Sara är båda stora, Sara är dessutom i Australien, arbetar på en pub, men för Sanna är det värre, hon är bara åtta, kommer att få bo halva tiden hos dem var. Carin försöker få tag i en lägenhet i närheten. Den hon lagt bud på ligger visst inte alls långt från hans.”

”Säga vad man vill, men Carin verkar i alla fall tillfreds med livet”, säger Nelly.

”Hon säger att han öppnat upp något inom henne, att hon aldrig känt sig så levande som nu.”

Kvinnan på Stellas andra sida har följt samtalet en stund. Stella lutar sig bakåt för att göra henne delaktig. Plötsligt säger hon, ”det är så jobbigt, för numera måste man följa raggen till dörren, försäkra sig om att de inte stjälar något på vägen ut.” Samtidigt pekar Annika mot väggen, ”har du sett rullskridskorna där borta Stella”.

Ett spraymålat par hänger på ett räcke i skimrande guld.

”Det är en trevlig miljö här, inte sant”, fortsätter Annika.

Fler föremål är förgyllda. Sammetstyger i olika färger hänger här och var längs väggarna, stearinljus brinner på borden. Stellas blick skulle kunna dröja sig kvar på föremålen, men havet av människor intresserar mer. Närmast dem står två kvinnor i fyrtioårsåldern och pratar med en mörkhyad man. Huden är nästan svart. Han är

välklädd med kavaj och dyr klocka, ser ganska bra ut. Kvinnorna är väldigt lika, också de välklädda. Dyra figurnära plagg. Undrar hur de hör ihop med mannen? Är de här i arbetet. De står så pass nära att Stella kan höra att de talar engelska, men inte vad de säger. Den ena kvinnan skrattar till och slänger med huvudet. Som om ögonblicket rullats tillbaka gör den andra kvinnan en likadan rörelse. De måste vara enäggstvillingar. Nu kan Stella inte låta bli att följa varje rörelse och jämföra likheterna. Hon blir nästan paralyserad av dubbelnaturen. Den ena säger något till mannen, tar lite vin och nickar allvarsamt. När hon pratar står den andra och lyssnar iakttagande, nickar med samma gest och dricker även hon. Likheten är slående, men Stella kan inte fortsätta att stirra som hon gör. Hon vänder sig om för att prata med de andra, men de är alla upptagna med diskussionspartners. Nu ser hon en ensam kvinna sitta vid ett bord för två intill en pelare. Platsen gör henne utsatt i sin ensamhet. Fler drinkar har kommit in på bordet. Några män har tillkommit.

”Skål Stella!”

Annika håller upp ett av de nya glasen, en cocktail, dricker, nickar och ställer det på bordet bredvid sin halvdruckna drink.

Drinken är sliskig och rinner ner i Stellas tomma mage. Ligger där och skvalpar. Hon skulle behöva få i sig lite mat.

Annika tar åter upp samtalet hon var inbegripen i. Den ensamma kvinnan borta vid pelaren pratar i mobiltelefon. Det klirrar till från ett glas. Stella vänder sig om och ser ett sällskap vid ett långbord, en av männen har rest sig upp och höjt sitt glas. Alla vid bordet vänder blickarna mot honom. Hon försöker utläsa på läpparna vad han säger, men det går inte. Applåder utbryter. En efter en börjar de sedan återgå till maten och samtalen.

Det pågår en värld här inne, långt från hennes egen. Bara ett par kvarter från där hon bor, ändå så främmande. Hon lever i sitt lilla rum, i sitt universum. Hur många världar finns det?

En av tvillingarna är borta. Systemen som står kvar är berusad. Utan oro kan hon nu iaktta dem. Mannen har backat, står och lutar sig mot det förgyllda räcket, kvinnan står mycket nära. Har de gjort upp på förhand, i samförstånd kommit överens om vem som ska avvika? Nu stjal kvinnan en kyss mitt i konversationen, men, mannen verkar avvaktande.

”Vad gör du till vardags Stella?”

Han som ställer frågan sitter snett emot henne. Han kan tydligen hennes namn. Hon såg inte när han satte sig. Han har bruna ögon, med rynkor som strålar ut, som en solfjäder mot öronen. Det ger honom ett snällt intryck.

”Jag arbetar i en blomsteraffär”, svarar hon.

”Vad trevligt!”

”Vad gör du själv.”

”Jag är fotograf.”

”Pressfotograf?”

”Nej, jag arbetar i en studio.”

”Är det någon som vill ha något.” En man reser sig för att gå till baren. Sedlar kastas fram på bordet av de andra männen som nu blivit riktigt många. Sedlarna blir liggande kvar i en hög. Nonchalansen stör henne, men fotografen är trevlig. Tiden går, ljudnivån ökar och mattas av, tvillingsystemen och mannen är borta, även kvinnan vid pelaren har gått utan att Stella hann se om den hon väntade på kom.

”Vill du följa med mig hem? Jag bor bara tvärs över gatan”, säger han plötsligt.

”Tack, men min man väntar på mig. Jag ska dessutom upp tidigt i morgon”, säger hon och reser sig.

Annika stannar kvar när hon går.

[...]

I dag ska hon handla de sista julklapparna. Det är tidigt. Många av affärerna har inte öppnat än och tunnelbanans perrong är nästan helt folktom. Informationsskylten i taket slår om, visar att tåget mot Fruängen ska komma om sju minuter. Hon går mot mitten där hon stannar och tittar på reklamskyltarna. Borta vid andra änden kommer tre personer nerför trappan. De väcker uppmärksamhet med sina klappande steg. Det är två män och en kvinna. Stella känner igen de två personerna hon såg utanför 76:ans port. De närmar sig henne. Plötsligt stannar kvinnan upp, tar ett par steg bakåt, böjer sig ner och plockar upp något från golvet. Från högtalarsystemet ljuder en manlig plåtröst: *”Ett tåg mot Hässelby anländer till Odenplan om två minuter”*. Kvinnan reser sig, granskar det hon har i handen och skyndar sen ikapp männen. Framme hos dem försöker hon visa sitt fynd, men upptagna i ett samtal tar de ingen notis om henne. De passerar. Efter ett tag vänder mannen sig om. De får ögonkontakt. Återigen berör han henne. Så försvinner de uppför trapporna och ut på andra sidan. Den här gången kan hon placera honom. Det

måste vara Christian, även om sannolikheten är liten, varför skulle han annars väcka hennes känslor av igenkännande? Tankarna hon haft; att han och kvinnan kunde ha varit gäster i bastun, hade verkligen skenat iväg med henne. Antagligen berodde det på den tunna jackan han bar, mitt i vintern.

Vad gör han i dag? Är han bosatt i närheten?

Som två katter smög de bland trädgårdarna i skydd av mörkret. Såg in genom fönstren utan att bli sedda. Låg på rygg i det daggvåta gräset, tuggade pallade surkart så att käkarna drog ihop sig. Han pekade ut stjärnbilderna. Hon fäste blicken på himlen för att få syn på stjärnfallen. Under klara nätter dansade norrskenet fram över deras huvuden. Men han flyttade. Föräldrarnas uppdrag på Institutet för rymdfysik var över. De var bara fjorton år gamla, som Oskar i dag, fast en evighet sedan. Ett tag höll de kontakten, men så flyttade han till Spanien, eller var det Italien.

På trottoaren utanför Modegallerian kommer Niklas mot henne. Axlarna svänger i yviga rörelser, nästan okontrollerat, fram och tillbaka. Han är ensam.

”Hej Stella!”

”Niklas.”

Det är ovanligt att se honom i jeans. Den mossgröna jackan är alldeles för stor.

”Du har förstås hört vad som hänt”, säger han.

Bakom honom kommer en kvinna med två stora kassar. Långa paket med julpapper sticker upp. Hon stöter till honom. Han vacklar till, för handen genom det glesnande håret. Det är något vekt över honom.

Visserligen har hon förberett sig för att en situation som denna kunde uppstå, ändå står hon här och vet inte riktigt vad hon ska säga.

”Vill du ta en fika”, frågar han.

Han håller upp dörren till en av gallerians sidoingångar. De kommer rakt in i en klädbutik, tar sig fram längs ställningarna. Ute i den stora mittgången ser hon sig om.

”Har de något bra café här inne”, frågar hon.

”På nedre planet finns ett ställe som heter Salado, vill du gå dit?”

De går bort mot rulltrappan, tar den ner och sätter sig på caféet han föreslagit.

”Du måste tro mig”, säger han efter ett tag, ”jag har verkligen försökt, men det har inte varit lätt ska du veta”.

Han väcker sympati. Kanske beror det på de tilltufsade kläderna, koftans knäppning som dragit åt ena sidan. Det är så annorlunda att se honom utan kostym.

”Det är absolut inget fel på Annika”, fortsätter han, ”men det gick inte längre. Hon behöver någon annan än mig. Tro mig, det känns som ett stort misslyckande.”

Omsorgsfullt söker Stella något lämpligt att säga, hitta de rätta orden, men som vanligt tar det henne för lång tid. Tillfället går förlorat; och kanske är det lika bra. Niklas, precis som Annika, vill ha en lyssnare.

”Annika klarar sig. Hon är stark”, säger han och tittar på Stella. Han söker bekräftelse.

”Var inte för säker på det”, säger hon. ”Annika kom och berättade för mig vad som hänt, men efter det drar hon sig hela tiden undan.”

”Det är så likt henne. Allt ska hon klara själv.”

”Det behöver inte innebära att man är stark.”

”Nej naturligtvis inte, men jag var tvungen. Det kom till en punkt då hela mitt liv kändes som ett stort falskt spel, jag förlorade mig själv. Till Hugo nådde jag inte fram. Så fort jag sa något snäste han av mig. Annika stod på hans sida. Som grabb följde jag med pappa ut i skogen, efter skolan gick jag till honom i järnaffären. Hugo är sin mammas pojke.”

När de skilts åt kan hon inte sluta att tänka på vad Niklas sagt. Det är delvis en ny bild av honom hon fått. I Annikas familj hade han alltså gått upp, uppoffrande lagt sig till med familjens levnadssätt, ingått i Dublons ledningsgrupp, men med för stort ansvar. Han ville så mycket, försökte så hårt, ingenting blev tydligen bra. Och på det bar han på känslan av misslyckande. Nej, Niklas kan inte ha haft det lätt. Att gå runt, hela tiden undra hur omgivningen egentligen uppfattade honom.

Och Stella själv, hon flyttade in i Johans barndomshem. Har hon förlorat sig?

Hon behöver röra på sig och går Sveavägen hem. Vid Rådmansgatan ser hon samma kvinna hon såg på perrongen på morgonen. För en kort stund ser kvinnan sig om, så börjar hon gå bort mot gångvägen längs den tomma bassängen, in mellan biblioteket och Observatoriekullen upp mot Odenplan. Stella går själv nere på trottoaren, tar övergångsstället över till Hard Rock Café och sen upp mot Odenplan.

Söndag övergår till måndag. Julafton närmar sig, de har mycket att stå i därför har de tagit in Solveig. Affären är emellanåt helt packad med folk. Orderbeställningar kommer in från hela landet.

”Julen tar död på mig”, säger Anna-Lisa, ”jag orkar inte en till”. Hon lyfter upp en låda mossa på bänken.

”Julen är vad en blomsterhandlare lever på, glöm inte det”, säger Solveig.

Solveig kritiserar Henry och Anna-Lisa bakom ryggen: ”De driver rörelsen i botten.” Stella avskyr att behöva lyssna på henne, försöker visa att hon inte är intresserad, ändå fortsätter Solveig. ”Förr såg vi blomsterhandlare upp till Henry och Anna-Lisa, men de följer inte med i utvecklingen. Jag undrar hur det går egentligen. Vet du det Stella?”

”Bra antar jag.”

En stor beställning har kommit in. Det är ett företag som vill buda ut julgrupper till sina anställda. De har speciella önskemål med korgar med en vit julstjärna, blå hyacinter och röda tulpaner, företagets loggas färger. Det är inget de har färdigt, så hon och Anna-Lisa ställer sig och börjar plantera. De gör tre korgar åt gången, håller i lite mull, tar bort plastkrukorna och sätter ner växterna. Hyacinterna placerar de under handtaget. På ena kanten till det som ska bli framsidan sätter de ner tulpanlökarna. När allt är på plats fyller de på med mer mull, lite mossa och trycker till så allt sitter ordentligt på plats. Mullen letar sig in under naglarna och i hudvecken.

Henry kommer fram, ställer sig och tittar på korgarna. ”De blev bra”, säger han. ”Förr var yrket ett riktigt hantverk.” Han suckar. ”I dag ska allt gå så fort. Titta på de där julgrupperna. De är så fula och borde åka raka vägen ner i sopsäcken. Plastrosetter!” Han ruskar på huvudet. ”Jag kan lova er, vänder vi upp och ner på en av dem, faller allt ut. Jag skäms verkligen över att vi tar in dem. Vart är utvecklingen är på väg?”

”Ja, du”, säger Anna-Lisa och ställer ner sin korg på golvet. Där börjar det bli fullt. Två smala gångar finns kvar, en mellan affären och diskbänken och en till kylrummet. Där de står finns också lite plats, men utrymmet börjar krympa. Kanske bäst att gå ut med några kartonger till butiken tänker Stella, när Solveig ropar, ”kan någon komma och hjälpa till”.

5 FEM

Sten är nere i Stockholm för jobbets räkning, stannar bara över dagen. De har bestämt att äta lunch tillsammans på Tennstopet.

”Hur är det med barnen?”. Han lyssnar när hon i korta drag berättar.

”Hur går det på jobbet?”, frågar hon.

Chefsbefattningen på LKAB passar honom. Pappa är stolt, mamma glad att han stannat kvar i Kiruna. Han lever ungarliv. Den perfekta kvinnan har ännu inte dykt upp. Han har för höga krav. Framåtböjd läser han menyn. Stella kan se att han har börjat tappa hår, det har börjat gråna också. När kyparen kommer beställer de båda in skomakarlåda.

”Jag fällde en stor älgdjur i helgen.” Servetten skakar han ut, lägger den prydligt över kostymbyxan, så lik mamma, samma gester, samma pedanteri, fast värre. I hans öga kan hon se det röda strecket, det han fick när han skulle ta ifrån henne luftmadrassen och hennes nagel skar in, naturligtvis blev det uppståndelse och det var hon som fick skulden, fast alla visste hur Sten kunde vara, alltid bäst, alltid hävda sig.

Kyparen kommer med brödfatet och sträcker fram det till henne. Hon tar en skiva kavring. Innan Sten stoppar handen i brödkorgen vet hon att han kommer att ta två, om hon tagit två hade han tagit tre. Ingenting är förändrat.

Han tar lite smör på kniven, och nu förvånar han henne, för han räcker över den:
”Varsågod!”

”Tack?”

Hon brer sin smörgås och lämnar tillbaka kniven.

”Kommer du ihåg Christian Karlsson”, frågar hon.

”Menar du den där udda killen.”

”Just det, den udda killen, jag tror jag sett honom här.”

”Här?”

”Jag är inte säker, men det är en person som är väldigt lik honom, jag tror det är han.”

”Han var verkligen märklig.”

”Ja han var speciell. Jag tror han bor någonstans här i närheten.”

”Pratar vi verkligen om samma person, enstöringen?”

”Ensam, inte enstöring, inte självald, han intresserade mig på något vis, vi var vänner.”

Sten ser förvånat på henne. ”Varför var du med honom?”

”Han var speciell, jag gillade det, vi hade kul ihop.”

”Och nu har du sett honom här och tror han är uteliggare.”

”Jag har fått för mig det.”

”Jaha, du har alltid varit konstig.”

”Det har jag väl inte.”

”Mammas flicka, åker utan förvarning till Florens, struntar i allt.”

”Men det är väl också det enda *konstiga* jag gjort.”

”Och då tog du i”, och så går han på. Sen övergår han till saker han själv sysslat med, tävlat i, varit bäst på, behärskar. Den gamla tonen, det fattiga ungdomsspråkets ord dyker upp, pojakens, syskonets, rivalens. Den som utkämpade striderna om mammas och pappas uppmärksamhet, om millimeterrättvisa. Hon tror inte han är medveten om den, men den finns där fortfarande.

”Har du läst någon bra bok på sista tiden?”, frågar hon mest för att prata om något annat.

”Ja, jag har faktiskt läst en riktigt bra bok. George Orwell 1984. Jag fick låna den av en kollega. Det är från den uttrycket ”*Storebror ser dig*” kommer. Om du vill läsa den går den säkert att låna på biblioteket. Jag kan verkligen rekommendera den.”

Det var länge sen hon tog sig tid att läsa en hel bok. Dessutom brukar de inte ha samma smak, men varför inte, hon borde ge den en chans. De kommer åtminstone ha något att prata om nästa gång de träffas.

”Jag tar notan”, säger han, ”sätter upp den på representation”.

Hon stannar kvar på jobbet lite längre på kvällen. Johan är hemma och kan få umgås med barnen själv, tänker hon. När de stängt beslutar hon sig dessutom för att gå förbi biblioteket och låna boken Sten pratade om.

På väg uppför trapporna till övervåningen hör hon några flickor. De pratar för högt för den annars så lågmälda miljö, står i gången till sal fyra och fem. Tonåringar, hon möter dem överallt nu, i alla fall ser hon dem med andra ögon sen Oskar började visa de upproriska sidorna.

En av flickornas röst stegar, hon nästan skriker desperat, ”du måste komma”. Naturligtvis drar de uppmärksamheten till sig. En manlig bibliotekarie är på väg för att säga till dem. Pekfingret håller han upp framför munnen. Det är säkert pojkvännen hon pratar med, tänker Stella först, men blir sen förbryllad när flickan skriker ännu högre: ”Jag känner det komma!” Hon är i panik. Först nu fattar Stella på allvar att det inte står rätt till. I armarna på, *och nu går allt som i slow motion*, mannen Stella sett utanför port 76 och på perrongen, som hon ett tag såg likheter i med barndomsvännen Christian, får flickan ett epilepsianfall. De båda sjunker sakta ner på golvet i en onormal ställning. Flickan krampar och rycker i hela kroppen, saliv och lite blod rinner ur mungiporna,

ögonen rullar okontrollerat med en blick som saknar närvaro. Hela tiden stryker han henne över håret. Stellas hjärta bultar. Paralyserad, precis som alla de övriga, ser hon på dem där på golvet. Kamraterna står en bit bort. Ena flickan har handen för munnen. Människor från andra salar börjar komma ut för att se vad som pågår. Kramperna börjar sakta avta och flickan lugnar ner sig. Han lyfter hennes huvud, sätter sig bekvämare och låter sen huvudet få vila i sitt knä. Flickans långa ljusa hår breder ut sig över hans jeans, hennes ben sticker rakt ut, stövlarna pekar vita åt var sitt håll.

En kvinnlig bibliotekarie tränger sig fram och frågar: ”Är det något jag kan göra?”

Med ett nästan frånvarande ansiktsuttryck säger flickan plötsligt, ”jag glömde ta min medicin”.

Kamraterna börjar reagera.

”Har du medicinen i väskan Linda?” Flickan börjar gräva i en väska.

”Gud vad du skrämde oss”, säger den andra flickan, som fortfarande ser lite avvaktande ut.

Den tredje tar nu kommandot och börjar informera omgivningen: ”Hon har ringt till sin pappa, han är på väg”.

Människorna runt omkring börjar skingras. Några behöver passera dem där de är på golvet och kliver över flickans ben. Samtidigt som en annan bibliotekarie kommer med en filt och kudde försöker flickan resa på sig, rapar till, ”aj, mitt huvud”.

”Mår du illa”, frågar någon. ”En påse, skaffa fram en påse!” Kudden placeras under huvudet och filten bredds ut över kroppen. Bibliotekarien och en kvinna sätter sig ner på huk vid flickan. Mannen är plötsligt försvunnen. Stella bestämmer sig för att gå och leta rätt på boken hon kom för.

[...]

Julen har passerat. Det är den första mellandagen, den dagen de brukar köpa in nya varor. I år ska hon och Anna-Lisa åka till Partihallarna, men på inköpslistan står bara ett fåtal saker.

”Börjar du bli klar?” frågar Anna-Lisa.

”Jag ska bara ta väskan”, svarar hon.

Ofta är affären helt tömd så här års. Osäljbara, lite udda och dyra växter köper de ovana kunderna när de i sista minuten kommer in på julafton. Affären är i regel urplockad då. Vid stängningsdags är det lätt att torka av de tomma hyllorna, skura

golvet och i fönstret skylta om med den gamla benjaminfikusen, innan de själva går hem och firar jul. I år har något hänt. Många av varorna är kvar, även av julgrupperna, som de ställde in på vagnar i kylrummet under helgen.

[...]

Kerstin öppnar dörren och tar hjärtligt emot dem. Inifrån lägenheten luktar det kryddor.

”Kom ska jag ta din kapp”, säger hon till Stella och håller en trägalge i handen.

Kerstins hår är inte alls tjockt och burrigt, som Stella föreställt sig. Hon är klippt i en page med lugg. Dessutom är håret morotsfärgat. Kerstin gör sken av att känna dem bättre än hon gör. Reserverat hälsar Stella tillbaka. Johan ler stort. Han räcker över deras bukett och kramar om Kerstin. Nu kan han vara trevlig minsann.

När de fått av sig ytterkläderna visar Kerstin in dem i lägenheten, men försvinner snart iväg för att sätta blommorna i vatten.

Det är bara Martin Stella känner sen tidigare, alla andra ansikten är nya för henne. Johan går iväg, börjar mingla med de andra gästerna. Han smälter in direkt, men med förutsättningarna hon själv gått dit med har hon svårt att förstå hur hon ska få ut något större nöje av kvällen.

Hon ser till att barnen kommer till rätta, eller snarare Linnéa. Killarna har redan försvunnit in till de andra barnen. På vägen mot köket möter hon tre kvinnor. Hon stannar upp och låter dem passera. Deras tallrikar är fyllda med färgrika italienska delikatesser, arabiska couscoursrör, och andra tilltugg som Stella inte känner igen. Det var alltså det här hon kände lukten av när hon kom.

I köket tar hon för sig lite av den uppdukade buffén, går sen tillbaka ut i det stora rummet och ställer sig vid ett ståbord intill ett blyinfattat fönster.

Fönstret är enormt, sträcker sig hela vägen från golvet upp till taket. Något slags motiv framträder i de färgade glasrutorna. Överallt brinner levande ljus. Mitt på golvet står ett staffli uppställt med en oljemålning. Motivet föreställer en äldre kvinna. I ena hörnan hänger några halsband. De ser slumpmässigt ditsatta ut, men är säkert noga placerade för att skapa en installation. Det är en konstnärinnas hem.

Johan står i andra ändan av rummet. Han pratar med tre flickor. Hon hör naturligtvis inte vad de säger, men det verkar vara något som roar, för de skrattar

oavbrutet. Ett sting av svartsjuka bränner till. Vindolmen hon tagit en tugga av smakar beskt.

Kärvänligt lägger Johan armen om en av flickorna. Han måste ha sett henne, och vill såra. Hon vill inte se mer, vänder bort blicken och får syn på Kerstin, som står borta vid bokhyllan. Hon ler brett, läpparna är röda, men blicken är inte riktad mot dem hon pratar med. Stella följer riktningen och i andra änden av rummet finns föremålet, Martin. Han sitter i soffan och pratar med en ung kvinna huvudet högre än han.

Så han har utsett villebrådet för kvällen, likt ett djur vittrat sig till en villig hona. Stella slänger en blick bort mot Kerstin igen, som ser rakt mot henne. Har hon läst Stellas tankar. Det här blir för mycket för henne, hon måste bort därifrån.

I det som måste vara Kerstins sovrum hittar hon Linnéa i full färd att leka med en annan flicka. Hon går in till dem, men hennes närvaro gör att leken avbryts. Flickan lämnar rummet och Linnéa springer efter henne.

Kerstin och Martin har alltså separata sovrum. Det känns genant, ändå kan Stella inte låta bli att dröja sig kvar. Sakta rör hon sig runt i rummet, tittar på föremålen som står på ett runt bord, läser på baksidan av böckerna i bokhyllan.

”Det är verkligen trevligt att äntligen få träffa dig Stella.”

Kerstin står vid dörrposten.

”Ursäkta mig, Linnéa var här inne och jag kom för att ...”

Kerstin tar ett par steg in i rummet, ställer sitt vinglas på bordet och sätter sig på sängen. Precis som Martin klappar hon med handflatan bredvid sig på överkastet där hon vill att Stella ska sätta sig.

Först tvekar Stella, men går sen fram och sätter sig.

”Till en början höll jag det för mig själv”, börjar Kerstin: ”Får en veta, vet alla.”

Vad pratar hon om?

”Det är få som kan hålla saker hemliga, och jag kan förstå mekanismen.”

Kerstin stryker Stella över armen.

”Men till slut blev det för komplext”, fortsätter hon: ”Lojaliteten till väninnorna var bara ett av skälen. De anförtrodde sig åt mig, förr eller senare måste jag bjuda tillbaka, men berättade jag skulle det i sinom tid komma fram till Martin. Hur skulle det kännas för honom om andra hela tiden vetat, men inte han. Men det är tungt att bära själv, än värre att leva i en lögn. Att hålla reda på sina lögner är svårt. Sanningen är lättare att

hålla reda på. Jag beslutade mig för att vara öppen. Martin gav först intrycket av att vara med på det. I början uppvaktade han än den ena, än den andra. Nu tror jag inte han är så tillfreds med vår uppgörelse längre, han har blivit trött, tappat orken på något vis. Men här sitter jag och pratar bort tiden, jag måste ta mitt ansvar som värdinna. Vi får prata vidare en annan gång, kom så går vi ut till de andra.”

Stella försöker koncentrera sig på ett samtal om förstörelsen av gamla Klara, men hela tiden tänker hon på vad Kerstin sagt. Gång på gång tittar hon på klockan. Så närmar sig äntligen tolvslaget och de ska gå ut och se på fyrverkerierna.

[...]

På golvet vid klädhängaren står två pappkassar.

”Vad är det där?” frågar Anna-Lisa.

”Det är till dig och Stella”, svarar Henry.

Två fetknoppade krukväxter, med stora röda blommor, sticker fram ur silkepappret.

”Vad har du nu hittat på?” frågar Anna-Lisa.

Anna-Lisa kommer alltid med sådana kommentarer, så Stella tycker synd om Henry och säger: ”En gåva till oss, så omtänksamt”.

Hon är väl medveten om blicken hon får av Anna-Lisa.

”Jag tänkte att ni skulle bli glada. Det är första gången Blomstertjänst har tagit hem dem. De heter ...” Han bläddrar i pappershögen han har i handen, men verkar inte hitta namnet. ”Hur som helst, jag tänkte att det kunde vara spännande.”

”Verkligen”, säger Anna-Lisa, ”vad kostade dom?”

”Jag kommer inte ihåg, jag kan inte hitta dom nu.” Henry tittar ner i pappersbunten.

”Får jag se”, Anna-Lisa tar bunten ifrån honom.

”Tack Henry!” Stella kramar om honom. Både hon och Anna-Lisa vet hur det brukar sluta, därför tar hon emot blommorna, vårdar dem plikttroget. Deras lägenhet börjar likna en djungel, blommorna trivs tydligen. Krukväxterna som behöver en viloperiod, och inte ser så mycket ut för världen, ställer hon in i dubbletten. Där får de stå tillsammans med farmors saker. Någon enstaka gång går hon in dit och tittar till dem. Förvånansvärt nog hämtar de sig oftast. Hon tar sen med dem tillbaka till

affären, en tyst överenskommelse mellan henne och Anna-Lisa. Henry märker ingenting.

”Titta här står det”, säger Anna-Lisa, ”tvåhundra nitton. Hur hade du tänkt att vi ska kunna sälja dem, vi måste ta minst fyrahundra femtio kronor för dem.”

Hon går demonstrativt och hämtar en prispinne och tuschpennan, skriver 450:- på etiketten, sticker den i en av krukorna och går ut med den i butiken.

Henry är sårad. Han går bort till bänken och skär till en oasis i en skål. Han stävjar sina känslor med att skapa.

[...]

6 SEX

[...]

Stella och barnen har haft några intensiva dagar i Kiruna. Det känns skönt att åka hem. De får ta snabbtåget från Arlanda och sen tunnelbanan för Johan jobbar. Hon börjar bli van att klara allt själv, eller snarare att instruera barnen vad de måste göra. Inne i avgångshallen ser hon Christian direkt. Han lägger upp kabinväskan på bandet vid säkerhetskontrollen och passerar genom bågen in i gaten. På andra sidan tar han på sig en senapsgul, rutig kavaj. Fint matchar den hans vinröda skjorta och byxorna, som är bruna. Hon kan inte se skorna, men hon tycker om hur han kombinerat färgerna.

Deras vägar har korsats ofta på sista tiden. Funderar han på henne, som hon kring honom? Får han upp samma barndomsbilder som hon ser? Kanske. På perrongen i Stockholm vände han sig om och såg på henne en lång stund. Men det blir inte hon som tar initiativet till kontakt. Än vacklar hon. Är allt inbillning så vill hon inte stå där som ett fån.

Inne i gaten är det varmt. Vid taxfreen doftar det parfym. Inklämd mellan två kraftiga kvinnor sitter han borta vid väggen. Han iakttar henne.

När det är dags att gå ombord på planet ser hon till att få sätet längst ut mot gången. Han sätter sig på yttersätet på andra sidan. Det är bara mittgången som skiljer dem åt. Innan de startar lutar han sig fram. ”Hur kommer det sig att jag känner igen dig; arbetar du på ESA?”

”Christian?” frågar hon.

”Vad heter du?”

Svaret förbryllar.

Propellrarna snurrar allt snabbare utanför fönstret och bullret tilltar.

”Heter du Christian”, nästan skriker hon.

”Ah, nej, Erik heter jag”, svarar han.

Erik?

”Du ser förvånad ut.”

”Jag tog dej för en annan.”

Bortförd i romantiska fantasier, precis som i tonåren. Hon måste le åt sig själv.

”Besviken?”

”Nej. Det är bara det att jag sett dig vid så många tillfällen att jag börjat tro att du var en ungdomsvän.”

”Var någonstans?”

Hon räknar upp alla gånger, avslutar med stadsbiblioteket, när han hjälpte flickan med epilepsianfallet. ”Jag var där”, säger hon.

”Du måste ha förväxlat mig med någon annan.” Han ler. ”Det var flera år sen jag var i Stockholm.”

Nu framstår hon som hon befarade, att hon inte vet vad hon pratar om. Kanske finns där en *look a like* på gatorna där hon bor.

”Nu är jag visserligen på väg dit.” Hans blick är intensiv, söker hennes. ”Jag ska bo där ett tag”, tillägger han. ”Är engagerad i ett projekt.”

Hon skulle kunna fråga honom vilket projekt, men avstår.

”Så du jobbar inte på ESA?” fortsätter han.

”Nej”, svarar hon.

”Får man fråga vad du gjort här uppe?”

Han för handen mot kinden. Sätter sig till rätta i en avslappnad ställning.

”Jag har besökt mina föräldrar”, svarar hon.

”En av alla de som fått nog och flyttat för storstan?”

”Jag träffade min man och flyttade ner till honom.”

”Till något, inte bort från.”

”Jag har inte tänkt på det så.”

En flygvärdinna skyndar fram med två kaffekannor i händerna; hon passerar dem och fortsätter bakåt i kabinen.

De hittar ingen förklaring till att de känt igen varandra. Ett tag funderar hon på om han dragit en vals, men han verkar för trevlig för det.

7 SJU

Det är fortfarande mörkt ute. I antikvariatets upplysta skylt ligger böcker med prislappar handskrivna i blyerts. Stella sneddar över Norrtullsgatan mot studentpalatset där insnöade cyklar står parkerade på var sida om ingången. Innanför de massiva träportarna sitter studenter med nerböjda nackar över uppslagna böcker.

Orden: *det är onödigt att Johan får veta*, är Martins, inget hon själv står för, ändå svarade hon Johan, när han frågade henne i telefonen i går, att hon inte hade några planer för dagen. Hon håller med dem som säger att det kan vara utmanande att umgås med det andra könet; poler skapar laddning, men hon ska bara träffa Erik, som hon lovade att visa runt under en promenad. Dessutom träffar Johan kvinnor hela tiden; markvärdinnor på flygplatserna, kvinnliga receptionister och alla de flygvärdinnor som bor på samma hotell som han.

Hon fortsätter mot Observatoriekullen.

Lyktornas ljus snirklar sig fram som gula ljuspunkter uppför den mörka kullen. Hon tar in på stigen som leder mot toppen. Någon ropar: "Bonso!" Strax kommer en stor svart hund springande mot henne. Svansen sticker rakt ut och tungan slänger hit och dit. Hon stelnar till.

Ägaren närmar sig och får först nu syn på henne, "Bonso, kom hit!" Tvärt stannar hunden, vänder om och skyndar mot husse. "Duktig vovve", säger mannen, men kopplar inte hunden utan låter den springa iväg igen.

Inne bland träden ser hon fler hundar utan koppel, avståndet mellan siluetterna, hund människa, tyder på att det måste finnas ett osynligt band mellan dem.

Uppe på platån går hon fram till staketet. Där ställer hon sig och ser ut över stadens vy: skogsbrynet vid horisonten, gasklockan, rund och svart och alla kyrktornen. Sakta börjar dagen gry.

Genom lundens trädstammar lyser den blekgula solen fram och dämpar nattens kyla. Frostöverdragna grenar glänser som prismor. En vintertavla; kontraster, vit snö, mörka stammar och spektrumets alla färger. Hon får en klump i halsen.

"Staden är vacker."

Erik står bakom henne. Han har en behaglig röst.

"Visst är den", svarar hon.

Han är klädd i en mörkblå Gant-jacka, grå halsduk och svarta handskar. Inget som sticker ut; stramheten klär honom.

”Brukar du gå hit ofta”, frågar han.

”Det händer, men det var länge sen sist”, svarar hon.

Nere på Sveavägen fickparkerar en bil. Två personer hoppar ut och börjar gå i riktning mot Kungstensgatan. Rök stiger från skorstenarna nere vid Sibirien.

Med händerna på räcket står de tysta, sida vid sida och ser ut över staden.

”Där borta arbetar jag nu”, säger han efter en stund.

Hon ser i riktningen han pekar, bort mot Brunnsviken, som måste vara bottenfrusen.

”Ser du kupolen?” Han tar ut riktmärken, men det är onödigt för den silverfärgade byggnaden sticker ut, som en rund diamant i ett träskrin.

Observatoriet låg borta på KTH-området ett tag, berättar han. Det behövde moderniseras och verksamheten flyttades. ”Samma dag inflyttningen ägde rum var tekniken föråldrad. Utvecklingen går fort.”

”Mm”, svarar hon och tänker på Oskar som snart är fjorton.

Alldeles för länge har de blivit stillastående. Hon börjar bli kall.

”Ska vi gå?” frågar hon.

De börjar promenera i riktning mot den gamla observatoriebyggnaden. Innanför de stora rundade fönstren, med fina spröjsade rutor, är det alldeles mörkt.

De stannar till vid anslagstavlan intill entrén.

”När jag läste på KTH gjorde vi studiebesök här.”

Deras överenskommelse; att hon ska visa honom staden, är bara ett svepskäl. Det är de naturligtvis införstådda i båda två.

De tar trapporna ner mot Sveavägen.

Halvvägs ner stannar han upp, tar tag i hennes arm.

”Titta Stella! Ser du hur ljusets färger visar sig på grenarnas frostöverdrag.”

Morgonen därpå träffas de igen. Den här gången i Tegnérlunden. De står inne i buskaget, där gråsparvar hoppar runt, och tittar på Astrid Lindgren och Mio min Mio statyn. Små snöbitar faller till marken när fåglarna landar och med sin tyngd får grenarna att gunga.

”Jag saknar mina pojkar”, säger han.

”Dina barn?”

”Ja. De bor i Norge.”

”Med sin mamma?”

”Hon tog dem med sig, flyttade till Bergen i våras. Hon är norska.”

”Hur gamla är de?” frågar hon.

”Sju och nio.”

”Det måste vara jobbigt att ha dem så långt bort.”

”Jag träffade dem i somras.”

Hon nickar.

Överallt runt omkring henne går par skilda vägar. Hon hör om de fantastiska nya relationer: *Det här är riktig kärlek*. Hon får höra om att ljuga för sig själv, att kasta bort sitt liv i äktenskap som dött - ljuger hon för sig själv, är hon i något som inte är bra. Kastar hon bort sitt liv?

”Jag har mig själv att skylla”, säger han. ”Det var hemskt att inse, hemskt att komma till ett tomt hem. Komma innanför dörren utan att mötas av en lockande doft att fundera över. Höra barnen. Det värsta var att inte kunna kalla oss Vi längre.”

Ordet *vi* uttalar han med tryck. Hon förstår honom.

”Kom går vi och tittar på Strindbergsstatyn”, säger han.

Den är betydligt större än den av Astrid Lindgren. De försöker utläsa vilka böcker de olika delarna på sockeln till statyn tillhör, men ger snart upp och fortsätter ner mot Drottninggatan.

Affärerna har inte öppnat än. De läser högt för varandra de silvriga Strindbergs citaten i gatans mitt.

Hon har inte känt sig så avslappnad på länge.

Längs hela gatan hänger julluppsättningar. De liknar glittrande snökristaller.

”Berätta om ditt jobb”, säger hon.

”Vill du det?”

”Ja.”

Han kommer närmare. Går tätt vid hennes sida.

”Du och jag Stella, vi går här. Vi går genom rummet, utan en tanke på den pilgrimsfärd över ett landskap av oändlighet som en enkel rörelse medför.” Han för ut handen.

”Oj.”

Han sträcker på sig och ler.

”Universum, det tredimensionella rum vi lever i och den tid vi ser gå på våra klockor. Det är vårt norr”, han pekar upp mot Odenplan, ”och söder”, armen förs över huvudet och pekar ner mot stan, ”vårt öster och väster, vårt upp och ner. Vårt förflutna och vår framtid.”

Snabbt och med en lekfullhet säger han det sista.

”Så långt ögat kan se finns det ingen gräns för våra tre rumsdimensioner och vi väntar oss inte att tiden ska ta slut, heller hur?”

Hon vet inte riktigt hur hon ska förhålla sig till det han säger.

”Universum är bebott av gigantiska galaxhopar och varje galax är ett gytter av stjärnor. Vintergatan, vår galax.” Han nickar själv. ”Den har en ofattbart tät kärna av miljoner stjärnor med undersköna armar. Jorden lever ute i de glest befolkade armarna som kretsar kring solen, en vanlig stjärna, tillsammans med våra planetkamrater. Vårt anspråkslösa solsystem. Här är vi.” Han pekar på en osynlig prick i luften. ”En liten planet, en helt ordinär stjärna, ett väldigt kosmos. Men vi lever och vi förnimmer. Vi arbetar tillsammans och för våra hemligheter vidare från generation till generation, och på så sätt har vi höjt oss upp från denna blå och gröna vattendränkta sten och kastat våra blickar långt bortom våra ögons begränsningar.”

Han blir tyst. En efterlängtd paus. Hon kan inte ta in det han säger, det är för mycket, men hans entusiasm fascinerar.

”Fantasier, drömmar, det här är vad jag arbetar med, med hjälp av ultrarött ljus, och jag är väldigt glad över att få göra det.”

Lidelsefullt engagerad, precis som Johan. Hon verkar dras till dessa knäppskallar.

Är hans fru, före detta fru, också fysiker, också lika passionerad för sitt yrke? Vad vet hon, mer än att kunna komma hem till ett upptänt hus är inte möjligt om ingen tänd lamporna.

Hon trodde att han kommit till punkt, men han fortsätter.

”Den dag tekniken kommer så långt att raketer kan färdas med ljusets hastighet kan du och jag Stella, resa omkring i det galaktiska grannskapet och utforska det. Jag tror du skulle gilla det.”

Det var vad Johan sa, när han tog henne med på deras första flygtur runt Kebnekaise. I jämförelse med Eriks resa, långt mer jordnära.

”Du förvånar mig”, säger hon.

”Du bad om det.”

Han utstrålar självsäkerhet, men så är han på hemmaplan.

De har ännu inte mött någon. Först nere vid Skeppsbron börjar människor dyka upp. På något vis ser de omoderna ut. Bussarna utanför slottet har främmande nummerplåtar. På vita ovala klistermärkena står det RUS med stora svarta bokstäver, de är ryssar.

Det är tidig söndagsmorgon och bara de två och alla dessa ryska turister är ute på gatorna. De följer en av grupperna uppför Slottsbacken, men när de stannar framför högvakten, fortsätter de själva vidare in i Gamla stans gränder.

De dunkla gränderna är upplysta av lyktor uppsatta på husknutarna och ovanför portarna. Skorna klapprar mot kullerstenarna. I butikernas fönster finns föremål för turister och konstintresserade. Restaurangerna skyltar med menyer.

”Får jag bjuda på en kopp kaffe?” frågar han.

Några av de ryska turisterna har hittat hit. Pälsmössor, med handskar och halsdukar i fodralet, ligger på borden.

”Jag ska bara gå på toaletten”, säger Erik, hänger jackan över stolen och försvinner in genom en öppning vid disken.

På väggen sitter ett tidningsställ. Två pojkar omfamnar varandra på omslaget. Hon ser bort mot männen bakom disken. Skjortorna är stärkta. Teburkar och koppar står på hyllorna. I kyldisken ligger bakverk. En tv är påslagen på lågt ljud. I de breda fönsternischerna ligger dynor och kuddar. Överallt brinner ljus.

Mannen bakom disken arbetar med deras beställning. Han håller upp bönor i en kvarn. Ljudet från kvarnen överröstar teven när kaffet mals. När han laddat espressomaskinen tar han en trasa och torkar av bänken. I ögonvrån ser hon Erik komma.

”Nu är det din tur Stella att berätta vad du jobbar med”, säger han när han sätter sig mitt emot henne.

”Jag arbetar i en blomsteraffär”, säger hon.

”Så du har valt att arbeta med det sköna i livet, precis som jag.”

Inte valt: mindre än en vecka sedan blev hon medveten om det.

”Det har nog mer handlat om vad som förväntats av mig, kanske lättja också.”

”Vad menar du?”

”Det klassiska. Inte se till mina egna behov, eller”, rättar hon sig, ”att ha familj är mitt behov.”

Kanske dumt att ta upp det, men det slank ur henne.

”Nu följer jag inte med i ditt resonemang.”

Hur skulle han? Inte ens hon själv gör det. Men egentligen är det inte mer komplicerat än en forskares försakelser för att uppnå sitt mål.

”Det är så mycket som händer just nu bara, jag har tappat fotfästet”, säger hon.

Hon vill inte gå in på detaljer. Han verkar förstå och säger: ”Du sa att din man är pilot.”

”Sen ett halvår”, svarar hon. ”Han fick en anställning på ett bolag som flyger privatjetar. Det passar honom. Han tycker om att vakna i en stad och inte veta var dagen slutar.”

”Älskar du honom?”

”Jag antar det, fast många dagar känns ansträngande, men han får mig att känna en värme inombords. När jag ser på honom ser jag samma Johan jag såg första gången han stod i skivaffären i Kiruna, mitt i vintern, i lågskor.”

Han nickar.

”Hur träffades ni?” frågar hon.

”Jag och Lene träffades på en föreläsning. Jag minns inte vad som sades där framme bara att hon satt tre bänkrader framför mig. I pausen repade jag mod och frågade om hon ville ta en fika med mig efteråt.”

”Och hon sa ja.”

”Hon sa ja.” Han tittar ut genom fönstret. ”Hennes framtänder sitter snett. När hon skrattar åker alltid handen upp för munnen. Vi är förtjusta i jazz.” Han ser på henne igen, med den där intensiva blicken som söker hennes. ”Problemet är bara att jag kan bli så uppslukad av det jag håller på med. Jag arbetar för mycket. Jag vill så gärna förstå mig på sammanhanget vi lever i, söka svar på universums gåta. Det upptar mina tankar, min tid, får mig att känna mig lugn. När jag till slut förstod att hon verkligen skulle lämna mig insåg jag att jag inte alls hade en aning om sammanhang, eller vad som var viktigt. Samtidigt vet jag inte om det hade kunnat gå annorlunda. I dag förstår jag att hon inte är den som vill stå bredvid, hon vill själv vara mitt i.”

”Tror du att ni kan hitta tillbaka till varandra?”

”För att ändra ett resultat måste faktorn varifrån summan härrör ändras, eleverna på KTH vet det, ja redan eleverna i grundskolan kan tala om det, Lene visade på teorin i verkligheten.”

”Flytta efter henne. Det är inte för sent.”

”Hur jag än skulle försöka ändra på mig, skulle jag snart falla tillbaka i samma mönster. Beslutet hon tog var inte lätt. Jag respekterar henne för det och vill visa henne hänsyn, ge henne friheten hon förtjänar. Både hon och jag behöver någon annan vid vår sida.”

Utanför fönstret börjar folk passera. Sakta och avslappnat promenerar de i riktning mot Stortorget.

”Vad gör hon i dag?”

”Norge är bara en mellanstation. Jag har förstått att hon blivit erbjuden ett jobb i Lucern.”

[...]

”Sover du?”

Stella hör direkt att det är något som inte stämmer.

Med mörkret utanför köksfönstret sitter hon i morgonrock och lyssnar på Johan. Hon har gjort kamomillte i en kanna. Johan har tagit av sig slipsen och knäppt upp skjortan i halsen. Bredvid hans tekopp står ett glas whisky.

”Det tog för lång tid”, säger han.

Hon har inte sett honom så här tagen förut.

”I simulatorn har vi tränats inför alla tänkbara scenarier, men inte det här.

Hon lyssnar på honom när han berättar: Han och Martin hade precis gått över från Malmö kontrollzoon till Stockholms, plötsligt hördes ett konstigt ljud. Är allt bra där bak, hade Martin frågat, men när han inte fick något svar gick han dit. Kort därefter ropade han: *Anropa Bromma och be dem ring efter en ambulans*. De turades om att göra kompressioner ända tills ambulanspersonalen tog över. Passageraren kördes till Sankt Görans akutmottagning, samtidigt satt hans fru och deras två barn i en taxi på väg till sjukhuset.

”Han klarade sig inte”, säger Johan.

”Hur vet du det?”

”Jag kände när livet lämnade honom. Jag såg det på ambulansmännen också, men de skötte det professionellt. Det är ju bara en läkare som kan dödförklara honom.” Johan drar fingrarna genom håret. ”Livet kan ta en ny riktning när som helst.” Naturligtvis talar Johan av egen erfarenhet, det gamla såret, förlusten av föräldrarna i unga år, gör sig påmint.

”Allt kom så nära, blev så påtagligt, han var i vår ålder Stella.

Tanken på ett liv utan Johan skrämmer henne.

Efter ett tag säger han. ”Jag måste ringa Martin. Han fick inte tag i Kerstin.”

Trots situationen, den sorgliga, kan hon inte låta bli att tillåta en missunnsamhet blomma upp. Nu får Martin och Kerstin se hur det kan gå när de hotat familjelivet och tryggheten, fått henne att vackla i sin roll som mor och trogen fru. Inom sig har hon haft rätt hela tiden. Hon skulle ha litat på sina känslor, om de bara inte kommit med dubbla budskap.

[...]

Anna-Lisa sitter vid det lilla skrivbordet, som egentligen inte är något skrivbord utan två hopsatta skivor. Hon arbetar med räkenskaperna. I barnvagnen sover Kajsa. Stella ser att hon rör på sig.

”Så ja”, säger Anna-Lisa och ställer upp pärmen på hyllan. Hon rättar till filten i barnvagnen och kommer bort till Stella och tar en av buntarna.

”Du borde använda datorn, du skulle spara mycket tid på det.”

”Börja inte du också.”

Anna-Lisa skär upp plasthöljet så att rosorna faller ut på bänken. Men hon hinner inte hjälpa till så länge för Kajsa vaknar och börjar gallskrika i vagnen.

”Tur att de bor nära”, säger hon, knäpper sista knappen på kappan och skyndar iväg så att Kajsa kan ammas.

[...]

8 ÅTTA

Anna-Lisa har bjudit ut henne på lunch. Hon gör det ibland. De pratar om gamla tider, om hur snabbt utvecklingen går, om handelsträdgårdarna i Tungelsta som alla lagts ner. I dalgångarna står växthusen hopsjunkna, som skelett med hundratals krossade smårutor. ”Det är en sorglig syn”, säger Anna-Lisa och suckar.

Stella har hört henne berätta om dem förut. Hon vet att det var länge sen det slutade bära sig för handelsträdgårdarna. När långtradarna från Holland började komma, konkurrerade de ut dem, körde varorna hela vägen fram till butiksdörrarna. De ökade uppvärmningskostnaderna gjorde inte situationen bättre.

Deras samtal leds vidare in på Plantagen. Båda är de överens om att blommorna drivs fram alldeles för snabbt, kvalitén får stå tillbaka för vinsterna.

”Det är med anledning av detta jag vill prata med dig, jag vet bara inte var jag ska börja”, säger Anna-Lisa.

Hon har lagt ner besticken.

”Börja bara.”

”Vi vet att tillfället är illa valt”, i pannan avtecknar sig hennes djupa rynka, ”med tanke på allt annat som hänt dig på sista tiden.”

”Du menar att Johan bytt jobb.”

”Det också.”

Anna-Lisa tar ett djupt andetag.

”Revisorn har gjort sammanställningen efter julen. Det gick inte så bra.”

”Nej, jag såg att det blev en hel del varor kvar.”

”Mm.”

Hon samlar sig.

”Du vet, Henry är inte någon ungdom längre. Det är många år sen han passerade pensionsåldern, och även om det skiljer elva år mellan oss, fyller jag snart sextiotre, Stella, jag börjar bli trött. Jag orkar inte på samma sätt.”

Stella nickar.

”Om sanningen ska fram har vi varit tvungna att skjuta till av våra besparingar de senaste åren. Henry vill inte inse hur allvarligt det är. Han pekar på tidningarna som skriver om säljrekord, han tror att det kommer att vända, men det har inte gjort det och kommer inte att göra heller, revisorn säger att vi måste göra något. Han tycker vi ska sälja.”

I normala fall skulle hon ha blockerats av skräck. Förändringar har alltid skrämt henne. Nu sitter hon bara tyst och lyssnar.

Anna-Lisa iakttar henne, men fortsätter efter en stund: ”Du vet själv hur Henry är, han vill inte släppa sitt livsverk. Han har levt på hoppet att någon av barnen ska visa intresse, men de har gått sina egna vägar. Och det är bra.”

”Ja, det är bra”, instämmer Stella.

”Det är elektronikprodukterna som står för säljrekorden”, fortsätter Anna-Lisa. ”Folk köper inte blommor på samma sätt längre. I varje mataffär, på varje bensinstation går det att köpa blommor i dag. Det finns ingen framtid för en blomsterhandlare, såvida man inte går in hundra procent för det.”

Hon kan nästan höra på rösten hur lättad Anna-Lisa är att ha fått ur sig det hon burit på.

”Det som oroar oss nu är din framtid Stella. Du är som vårt eget barn, men låt oss vara ärliga, är verkligen blomsterhandlaryrket något för dig? Om jag visste att det skulle gå bra skulle vi naturligtvis bli glada om du ville ta över, vi skulle kunna lägga upp en avbetalningsplan och naturligtvis skulle vi hjälpa dig så mycket vi kan, men jag tror vi skulle göra dig en otjänst. Har du funderat i de banorna, att ha en egen affär?”

”Nej, det har jag inte”, svarar hon sanningsenligt.

”Du måste väl ha tänkt på att den här dagen kunde komma?”

Det har hon inte.

”Ni gör rätt”, säger hon. ”Det kommer att komma något bra ur detta. Ni kan ta barnbarnen till Junibacken, eller Bergianska trädgårdarna, som Henry brukar prata om.”

”Ja, om vi har tur kommer det en köpare som vill driva affären vidare, men vi måste vara medvetna om att någon kanske vill använda lokalen till något helt annat. I vilket fall som helst kommer vi att göra allt vi kan för att de ska anställa dig. Jag är verkligen ledsen.”

”Var inte det. Det kommer att gå bra.”

Anna-Lisa ser lättad ut.

Stella sover oroligt den natten. Hon vaknar. Det är kallt. Hon stiger upp ur sängen, går fram till ventilen. För mer än tre månader sedan öppnade hon den. Hon trycker till metallplattan. Den följer handflatan tills haspen hakar i.

Ventilen är stängd.

Rummet värms sakta upp medan hon ligger och funderar: Hur ska hon göra nu? Låta tiden gå? Vänta på en ny ägare? Den nya ägaren kanske inte har samma överseende med hennes behov? Ska hon försöka få en anställning i någon annan blomsteraffär? Men var? Det är fördelaktigt med att kunna arbeta nära. Kanske hon ska göra något helt annat? Hon hämtar datorn och börjar googla.

[...]

9 NIO

